

مشکلات بزرگ معادن کوچک

صفحه ۸

روزنامه درز اقتصاد

www.marzaghatesad.ir

روزنامه سراسری اقتصادی، اجتماعی

دوشنبه ۲۸ مهر ۱۴۰۴

۲۷ ربیع الثانی ۱۴۴۷ | ۱۲ اکتبر ۲۰۲۵

شماره ۷۸۳

۸۰۰۰ تومان

سرکوب قیمت انرژی در توفان تورم

سفره کوچک مستاجران

جنس بحران مسکن در تهران نسبت به اواخر دهه ۹۰، تغییر کرده؛ اگر در سال‌های میانی عصر جهش قیمت‌ها...

«فقر سفر» ر کوردزد

در سال ۱۴۰۳ «فقر سفر» روی قله قرار گرفت. در این سال ۴۸ درصد از خانوارهای ایرانی سفر نرفته...

صف‌میلونی خرید خودرو

ثبت‌نام سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار متقاضی تا این لحظه برای ۷۳ هزار خودرو، شانس برنده‌شدن....

صفحه ۶

صفحه ۴

صفحه ۲

سرکوب قیمت انرژی در توفان تورم

کریم حسن پور – بیست وهفتمین نشست هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران برگزار شد. در این نشست شکاف میان واقعیت اقتصاد و سیاستگذاری دولتی محور اصلی سخنان نمایندگان بخش خصوصی بود.

ترک فعل شده و به‌جای حرکت به‌سمت تنظیم‌گری، همچنان در تصدی‌گری باقی مانده است. باید دولت از دولت مطالبه کند که «دست از سر بنگاههای اقتصادی بردارد» و نقش خود را از مالکیت به تنظیم‌گری تغییر دهد. روغنی گلیایگانی خاطرنشان کرد: اتاق بازرگانی ایران باید نقش فعال‌تری در تامین منابع مالی بنگاههای کوچک و متوسط ایفا کند و راهاندازی میزهای صادراتی در این مسیر می‌تواند مفید واقع شود.

مشکلات سرکوب قیمت انرژی

در ادامه این نشست، آرش نجفی، رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران با ارائه گزارش «فقايسه تورم کالاهاى اساسى و مصرفى با رشد قيمت حامل‌هاى انرژی در ایران طی ۱۰ سال گذشته»، گفت: بر اساس گزارش‌هایی که از مرکز آمار دریافت کردیم، در شش سال گذشته بیش از هزار درصد تورم در کشور ثبت شده است. تا پایان سال ۱۴۰۳، قیمت نان حدود ۱۲۰۰ درصد و قیمت گوشت بیش از ۲۱۰۰ درصد افزایش یافته است.

او افزود: در مجموع، تورم عمومی در ۱۰ سال گذشته حدود هزار درصد رشد داشته و درحالی‌که مردم این فشار را تحمل کرده‌اند، منحنی تورم اغلب کالاها تقریباً یکسان بوده و روندهای مشابهی را طی کرده است. در بخش مسکن نیز روند افزایش قیمت مشابه سایر کالاها بوده، هرچند در سه منطقه بالای شهری رشد بیشتری مشاهده می‌شود. رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران درباره وضعیت قیمت بنزین تصریح کرد: پس از افزایش قیمت بنزین در سال ۱۳۹۸، این نرخ به‌طور کامل سرکوب شد و از اجرای سیاست افزایش پلکانی جلوگیری به عمل آمد.

او با تأکید بر ضرورت بازگشت به نقطه تعادلی در بازار انرژی گفت: واقعیت این است که اگر بخواهیم به تعادل برسیم، باید هم مصرف را کاهش دهیم و هم قیمت‌ها را به‌تدریج اصلاح کنیم. به گفته نجفی، استراتژی غالب کشور باید بر این مبنا باشد که ابتدا مدل‌های کاهش مصرف پیاده شود و سپس افزایش قیمت‌ها در دستور کار قرار گیرد تا فشار ناگهانی به مردم وارد نشود. او افزود: جنس مصرف مردم باید به نحوی تغییر کند که صورت‌حساب نهایی آنها ثابت بماند؛ در این صورت جامعه دچار نارضایتی نمی‌شود و اصلاح قیمتی قابل‌پذیرش خواهد بود. نجفی یکی از دلایل اصلی بحران قیمتی در کشور را تزریق بی‌رویه نقدینگی دانست و گفت: دولت در سال‌های اخیر دچار یک اشتباه استراتژیک شده است. بخشی از این اشتباه به پرداخت پارانهای نقدی و بخشی دیگر به سیاست‌های پوشش هزینه‌ای بازمی‌گردد. نمودار رشد نقدینگی دقیقاً با نمودار تورم هم‌جهت است.

او در ادامه با اشاره به وضعیت بنزین و برق اظهار کرد: در بخش بنزین نیز مانند صنعت برق با نبود رگولاتوری مواجه هستیم. قانون برخی صنایع را مکلف کرده که برق مورد نیاز خود را تامین کنند، اما باید پرسید آیا امکان تامین روزانه بیش از ۵۰ میلیون مترمکعب گاز برای این نیروگاههای جدید وجود دارد؟ و آیا آب مورد نیاز آنها تامین‌شدنی است؟ رئیس کمیسیون انرژی اتاق ایران تأکید کرد: بهتر است صنایع بزرگ به‌جای ساخت نیروگاههای جدید، سهامدار نیروگاههای موجود با راندمان پایین‌تر از ۲۵ درصد شوند تا بتوانند با نوسازی و ارتقای بهره‌وری، ظرفیت تولید انرژی را بالا ببرند. نجفی در پایان هشدار داد: «ما ناگزیر به اصلاح ساختار در حوزه برق و بنزین هستیم. اگر این اصلاحات به‌موقع انجام نشود، به‌زودی با بحران جدی در این دو بخش روبه‌رو خواهیم شد.

کاهش توان دولت در سرمایه‌گذاری مولد

در بخش دیگر نشست، عیسی منصوری، رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران با اشاره به اینکه در آستانه بررسی و تصویب بودجه ۱۴۰۵ هستیم، گزارش ازدحام مالی دولت و آثار آن بر بنگاههای بخش خصوصی، ارائه کرد. او گفت: شرایط نامطلوب کنونی برای فعالیت بنگاهها بر اساس گزارش‌های کلان اقتصادی برای همه روشن است. اکنون در برابر یک دوگانه قرار داریم؛ از یک‌سو بنگاه‌ها به واسطه سیاست‌های دولت با دشواری‌های متعدد و کاهش شدید حاشیه سود مواجهه و از سوی دیگر دولت با هزینه‌های سنگین برای مدیریت وضعیت موجود و پوشش هزینه‌های جاری روبه‌رو است. وی افزود: ادامه این روند در سال‌های آینده، دولت را در موقعیتی قرار می‌دهد که تنها گزینه پیش روی او «حفظ حداقل معیشت برای جامعه هدف» خواهد بود. منصوری تأکید کرد: در چنین شرایطی، حمایت‌های متعارف دولتی پاسخگو نیست و باید به سیاست‌هایی روی آورد که معیشت خانوارها از مسیر فعالیت اقتصادی و اتصال به بنگاههای تولیدی تامین شود، نه از طریق پرداخت‌های مستقیم و موقت.

تحقق این اولویت مهم، مقرر شد که کارگروه مشترک بانک مرکزی و اتاق بازرگانی ایران به زودی تشکیل شود و ابهامات در جلسه‌های تخصصی برطرف شود. رئیس اتاق بازرگانی ایران با تأکید بر اجرای کامل قانون بهبود فضای کسب‌وکار، گفت: اختصاص مشوق‌های صادراتی هدفمند، نظیر «تخصیص مشقوق بر پایه ارزش‌افزوده صادراتی» و «معافیت‌های مالیاتی واقعی برای صادرکنندگان خوش‌سابقه» می‌تواند به عنوان مصادیق تسهیل داخلی برای مقابله با تحریم خارجی مورد توجه قرار گیرد. او افزود: نتیجه سال‌ها فعالیت در عرصه تولید و صادرات، به ما آموخته است که بخش خصوصی منسجم، موثرتر از هزاران فعالیت پراکنده است. از این رو، شبکه‌سازی تجاری، استفاده از ابزارهای دیجیتال برای بازاریابی بین‌المللی و دیجیتال شدن و نوآوری در صادرات باید در صدر برنامه‌های بخش خصوصی در زمینه توسعه صادرات قرار گیرد. رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران خاطرنشان کرد: امروز بخش خصوصی توانمند و مسوول، ملزم به استفاده از فناوری‌های نو در زنجیره تامین و بازاریابی و بهره‌گیری از تحلیل داده و کاربرد نوآورانه فناوری در ارائه خدمات مالی است. نمایشگاه بین‌المللی جیتکس ۲۰۲۵ که نمایندگان از سراسر جهان در آن حضور داشتند و پایون ایران نیز در آن برپا شد، به خوبی بیانگر این بود که آینده اقتصاد در گرو توسعه فناوری، نوآوری و تعامل بین‌المللی است.

او به نقش کلیدی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در حمایت از توسعه فناوری، دیجیتال‌سازی صنایع و گسترش صادرات خدمات فناوریانه اشاره کرد و گفت: در همایش روز فناوری ایران که همزمان با جیتکس ۲۰۲۵ در دبی برگزار شد، اعلام کردیم که اتاق بازرگانی ایران در حال طراحی نقشه راه صادرات دیجیتال ایران است تا مسیر حضور شرکت‌های فناور در بازارهای بین‌المللی تسهیل شود و خدماتی مانند مشاوره-تسهیل مالیات و معرفی بازارهای هدف فراهم شود. او همچنین به لایحه بودجه ۱۴۰۵ دولت اشاره کرد و گفت: در آستانه تدوین لایحه بودجه دولت برای سال آتی قرار داریم. اتاق بازرگانی ایران به عنوان نماینده بخش خصوصی انتظار دارد که دولت در مراحل تدوین لایحه حتماً نظرات بخش خصوصی را به موقع دریافت کند تا از تصمیم‌گیری‌هایی که ممکن است حامل فشارهای مضاعفی از کانال سیاست‌های مالی به بخش خصوصی باشد، جلوگیری شود. بنابراین مشارکت فعال اتاق بازرگانی ایران در ارائه نظرات تخصصی در این خصوص بسیار اهمیت دارد.

تشکیل کمیته تاب‌آوری

در ادامه نشست، ابوالفضل روغنی گلیایگانی، رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران، با ارائه گزارش «مسائل و مشکل‌های صنایع کشور و تبیین راهکارها و پیشنهادات» بر ضرورت بازنگری در راهبردهای کلان صنعتی تأکید کرد و گفت: ما تصمیم گرفتیم در کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی ایران «کمیته تاب‌آوری» ایجاد کنیم تا بتوانیم در برابر چالش‌های موجود، برنامه‌ای منسجم‌تر و هدفمند داشته باشیم.

روغنی گلیایگانی در تبیین چالش‌های اصلی صنعت کشور اظهار کرد: ما «هشده راه بلندمدت» در حوزه صنعت نداریم و اسناد راهبردی تنها در حد کتاب‌هایی باقی مانده‌اند که در کتابخانه‌ها خاک می‌خورند. لازم است جایگاه بنگاههای کوچک و متوسط به‌صورت روشن در سیاست‌های کلان صنعتی کشور تعریف شود. اصلاح راهبرد کلان صنعتی کشور یک ضرورت فوری است. دولت در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی دچار

فعالان اقتصادی از چشم‌انداز مهم تولید، صادرات و انرژی سخن گفتند و تأکید کردند که تداوم سیاست‌های فعلی، حاشیه سود بنگاه‌ها را کاهش داده و انگیزه سرمایه‌گذاری را از میان می‌برد. فعالان اقتصادی با اشاره به تورم حاکم بر کشور، از سرکوب قیمت انرژی در سال‌های اخیر انتقاد کردند. در همین حال، نمایندگان بخش خصوصی سیاست‌های بانک مرکزی را عامل فرسایش انگیزه‌های صادراتی دانستند و پیشنهاد تشکیل بانکی خصوصی برای پشتیبانی از تجارت خارجی را مطرح کرد. رئیس اتاق بازرگانی ایران نیز در گزارش خود بر اصلاح تدریجی سیاست انرژی، بازنگری در دستورالعمل‌های رفع تعهد ارزی و حرکت به سوی صادرات فناوریانه تأکید کرد. در این نشست همچنین، موضوعاتی چون «بهد نقشه راه صنعتی» و «تداوم کردی ارزی و صادرات به شمار می‌آید. او با انتقاد از اقتصادی مورد توجه قرار گرفت: مسائلی که از دید بخش خصوصی، آینده تولید را در سایه سیاست‌های ناهماهنگ تهدید می‌کند.

نطق‌های پیش از دستور

در نخستین نطق پیش از دستور احسان دشتیان، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، گفت: سهم فولاد از تولید ناخالص داخلی در حدود ۵.۵ درصد و سهم آن در اشتغال ۸ درصد است و دومین صنعت بزرگ کشور در ارزیابی و صادرات به شمار می‌آید. او با انتقاد از سیاست‌های اقتصادی کشور پیش‌بینی کرد: اگر روند سیاستگذاری‌ها بر همین منوال تداوم پیدا کند، حاشیه سود صنعت تحت تأثیر قرار می‌گیرد و این صنعت هم به سرگذشت سایر صنایع دچار می‌شود.

در ادامه حمیدرضا صالحی، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، گفت: امروز بانک مرکزی با سیاست‌هایی که اتخاذ کرده است وضعیت صادرات را تحت تأثیر قرار داده و به جای حل واقعی مشکلات، حذف چهار صفر را در دستورکار قرار داده است. عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در نهایت ایجاد یک بانک تخصصی در حوزه صادرات با تمرکز بخش خصوصی را پیشنهاد داد تا زمینه استفاده از ظرفیت‌های مالی اتاق‌ها برای ترویج تجارت کشور، فراهم شود. این بانک می‌تواند منابع کسب‌وکارهای خرد را تامین کند و در خدمت توسعه صادرات باشد و بخش خصوصی هم می‌تواند نقش فعالی در توسعه صادرات بازی کند. همچنین عماد مردانی، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، در این نشست گفت: باید پرسید بعد از این قرار است چه کسی کارخانه‌های ما را اداره کند. آیا «هسل زد» توان لازم برای این منظور را دارد؟ محال به نظر می‌رسد. با این وضعیت در صندوق بازنشتی کشور و شرایط اجرای قانون سخت‌واریان و روی‌نوی توان‌امیدوار بود. چراکه افراد با ۴۰ سال سابقه بازنشته می‌شوند.

تشکیل کارگروه مشترک بانک مرکزی و اتاق بازرگانی

در ادامه صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران «ثبات ارزی» و «اصلاح نظام بازگشت ارز حاصل از صادرات» را از مهم‌ترین محورهای مورد تأکید بخش خصوصی به منظور رفع موانع صادرات اعلام کرد و گفت: در این زمینه‌ها پیشنهادات اتاق بازرگانی ایران را مبنی بر حرکت تدریجی و با شیب ملایم برای رسیدن به «ارز تک نرخی» به رئیس‌جمهور و رئیس کل بانک مرکزی ارائه و تأکید کردیم که این موضوع به معنای حذف ارز کالاها یا اساسی نیست. او با تأکید بر شفاف‌سازی و بازنگری فوری در «دستورالعمل‌های رفع تعهد ارزی» و «تسهیل فرآیند بازگشت ارز» خاطرنشان کرد: به منظور

اصلاح قیمت بنزین با فناوری‌های نوین

دکتر موسی غنی‌نژاد

اقتصاددان

این شرایط اسفناک و خطرناک، اصلاح وضعیت موجود را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است، اما دولت‌ها به‌دلیل تجربه تلخ اصلاح قیمتی در گذشته، به ویژه در سال ۱۳۹۸، از اقدام در این خصوص هراس دارند. این هراس کاملاً بی‌پایه نیست؛ چراکه تحلیل‌های نادرست اقتصادی این فکر را به افکار عمومی القا کرده‌اند که هر اصلاحی در نظام کنونی قیمت‌ها صرفاً به معنی گران کردن است و هیچ تغییری در جهت بهبود وضعیت کنونی ایجاد نمی‌کند.

اما واقعیت درست برعکس است، ادامه وضعیت کنونی در کل به زیان عامه مردم و به ویژه اقشار کم درآمد است؛ چراکه یکی از علل کسری بودجه عمومی دولت که نقش مهمی در افزایش تورم دارد، پارانهایایی است که به صورت عمومی به همه داده می‌شود و در کنار آن البته قاچاق و اسراف در مصرف که منابع ملی را به هدر می‌دهد.

امروزه با توجه به دستاوردهای فناوری‌های نوین می‌توان اصلاح وضع موجود را طوری پیش برد که تغییر قیمت حتی‌الامکان متوجه عامه مصرف‌کنندگان حقیقی نشود و در عین حال منابع قاچاق و اسراف از سوی مصرف‌کنندگانی شود که به‌دلیل پایین بودن قیمت بیش از حد معقول مصرف می‌کنند. این هدف زمانی تحقق می‌یابد که با تکیه بر فناوری‌های مدرن و زیرساخت‌های موجود بتوان نوعی سیاست تبعیض قیمتی برای گروه‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی مختلف مصرف‌کننده اعمال کرد. البته تردیدی نیست که در درازمدت هدف نهایی باید کنار گذاشتن سیاست پارانهای قیمتی و سپردن قیمت به منطق بازار رقابتی فراگیر و یکپارچه باشد. آنچه اینجا در کوتاصمدت پیشنهاد می‌شود صرفاً برای بیرون آمدن از شرایط بن‌بستی است که در حال حاضر نظام تدبیر کشور با آن روبه‌رو است. برای رسیدن به این منظور اتخاذ تدابیر زیر لازم به نظر می‌رسد:

۱. ضرورت شفافیت داده‌ها در حوزه انرژی نخستین گام برای اصلاح وضع موجود، دستیابی به تصویر دقیق از وضعیت مصرف سوخت در کشور است. در حال حاضر، داده‌های مصرف بنزین به‌صورت پراکنده در سامانه‌های مختلف وزارت نفت، شرکت پخش، جایگاه‌ها و نهادهای نظارتی وجود دارد اما یکپارچگی لازم میان آنها برقرار نیست. برای این منظور لازم است یک مخزن فراگیر داده‌ها دیتا لیک (Data Lake) در سطح ملی ایجاد شود که بتواند همه داده‌های انرژی مرتبط با تولید، توزیع، مصرف و تخصیص پالانه را جمع‌کند. این مخزن ابزار قدرتمندی در اختیار سیاستگذاران قرار می‌دهد. انتشار بخشی از این داده‌ها برای پژوهشگران و استارت‌آپ‌های بخش خصوصی، علاوه بر شفافیت، به نوآوری در طراحی راه‌حل‌ها نیز کمک خواهد کرد.

۲. هوش مصنوعی و تحلیل پیش‌بینانه در مدیریت مصرف با جمعیت داده‌ها، مرحله بعدی استفاده از هوش مصنوعی و الگوریتم‌های یادگیری ماشین برای تحلیل و پیش‌بینی است. شناسایی الگوهای غیرعادی مصرف الگوریتم‌ها می‌توانند رفتارهای مشکوک جایگاه‌ها یا خودروهایی را شناسایی کنند که نشانه‌ای از قاچاق دارند.

پیش‌بینی الگوی مصرف مدل‌های هوش مصنوعی می‌توانند مصرف مناطق مختلف کشور را در بازه‌های زمانی مختلف پیش‌بینی و توزیع هوشمند سوخت را امکان‌پذیر کنند. تحلیل اثرات پارانهای شبیه‌سازی‌های مبتنی بر داده می‌تواند به سیاستگذاران نشان دهد که تغییرات احتمالی قیمت سوخت چه اثری بر تورم، مصرف، و نابرابری در توزیع ثروت و درآمد خواهد داشت.

۳. زیرساخت‌های هوشمند سوخت‌رسانی نسل جدید کارت‌های سوخت و سامانه‌های متصل به اینترنت اشیا (IoT) می‌توانند ستون فقرات اصلاحات فنی باشند. کارت سوخت هوشمند می‌تواند با اتصال به سامانه‌های ملی رفاه و مالی، متناسب با وضعیت درآمدی خانوارها میزان پالانه انرژی را تنظیم کند.

نصب حسگرهای هوشمند در جایگاه‌های سوخت امکان پایش لحظاتی توزیع و جلوگیری از انحراف را فراهم می‌آورد. سامانه‌های ردیابی دیجیتال در کامیون‌ها و مخازن سوخت می‌توانند مانع از انتقال غیرقانونی و قاچاق در مقیاس عمده شوند. ۴. سامانه‌های حمایت معیشتی هدفمند

یکی از بزرگ‌ترین نگرانی‌ها در اصلاح پالانه انرژی، تبعات اجتماعی و فشار بر اقشار کم‌درآمد است. فناوری می‌تواند این نگرانی را به فرصت تبدیل کند.

کیف پول انرژی دیجیتال: خانوارها به‌جای دریافت پالانه غیرمستقیم در قالب بنزین ارزان، اعتبار مشخصی در کیف پول دیجیتال خود دریافت کنند که قابل استفاده در حوزه انرژی و حمل‌ونقل باشد.

تعرفه پلکانی هوشمند: قیمت سوخت می‌تواند به‌صورت پویا بر اساس نوع مصرف‌کننده، سطح درآمد و حتی موقعیت جغرافیایی تنظیم شود. اتصال به داده‌های رفاهی این سامانه‌ها می‌تواند به پایگاه‌های داده معیشتی و مالی متصل باشند تا پالانه به شکلی هدفمند توزیع شود.

۵. فناوری‌های ضدقاچاق و نظارت مرزی قاچاق سوخت یکی از اصلی‌ترین پیآمدهای قیمت پایین بنزین در ایران است. در این حوزه نیز فناوری راه‌حلهایی ارائه می‌دهد: پمپاها و دوربین‌های حرارتی برای رصد مرزها و مسیرهای انتقال غیرقانونی سوخت. سامانه‌های مبتنی بر بلاک‌چین برای رهگیری کامل زنجیره تامین سوخت از پالایشگاه تا جایگاه. پمپ مشترک داده‌ای میان وزارت نفت، گمرک، نیروی انتظامی و بخش خصوصی برای تبادل فوری اطلاعات و اقدام سریع. تجربه جهانی نشان می‌دهد اصلاح قیمت انرژی و حذف پارانهای غیرهدفمند بدون تکیه بر ابزارهای فناوریانه و داده‌های شفاف با چالش‌های جدی مواجه می‌شود.

❖ **اینباشت محتاطانه در انبار خودروسازان**

بررسی تازه‌ترین داده‌های بازاری پژوهشی مجلس از وضعیت موجودی انبار صنایع بورسی در بهار سال جاری نشان می‌دهد که صنعت خودرو و قطعات در این مدت روند نسبتاً متعادل و طبیعی را طی کرده است.

این گزارش نشان می‌دهد که نسبت موجودی انبار به فروش طی سه سال گذشته (از سال ۱۴۰۱ تاکنون) روندی صعودی داشته و اکنون از میانگین پنج‌ساله خود بالاتر ایستاده است. این موضوع نشان می‌دهد که خودروسازان طی این سه سال تمایل بیشتری به انبار کردن محصولات خود داشته‌اند. بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، شاخص موجودی انبار خودروسازان در بهار سال جاری به ۸۰۶ واحد رسیده است. این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته تغییر قابل‌توجهی نداشته اما اگر آن را با زمستان ۱۴۰۳ بسنجیم رشد حدود ۰٫۲۶ واحدی را نشان می‌دهد. این رقم بیانگر آن است که حجم خودروهای باقی‌مانده در انبار خودروسازان تقریباً مشابه سال گذشته است، رشد محقق شده نسبت به زمستان نیز بیشتر متأثر از اثرات فصلی است. چراکه عموماً در ابتدای سال موجودی انبار رو به افزایش می‌رود و در ماه‌های پایانی سال خودروسازان محصولات خود را از انبار خارج می‌کنند.

بخصوص اینکه در مورد صنعت خودرو انتظار برای رشد رسمی قیمت در ماه‌های ابتدایی سال انگیزه‌ای قوی برای افزایش موجودی محصول در انبار ایجاد می‌کند. به زبان ساده، شاخص موجودی انبار نشان می‌دهد چه میزان از تولیدات هنوز فروخته نشده و در انبار شرکت‌ها باقی مانده است. وقتی این شاخص بالا می‌رود، یعنی تولید جلوتر از فروش حرکت کرده و انبارها پرتر شده‌اند و اگر پایین بیاید، نشانه خالی شدن انبارها و افزایش فروش است.

در کنار این شاخص، نسبت موجودی انبار به فروش نیز معیار مهمی برای سنجش وضعیت صنعت است. این نسبت برای خودروسازی کشور در بهار امسال به ۰٫۳۳ می‌رسد، یعنی به طور میانگین یک‌سوم از ارزش فروش خودروسازان در سמה ابتدایی امسال، خودرو در انبارهای آنها باقی مانده است. این رقم نسبت به زمستان گذشته و بهار سال قبل اندکی افزایش یافته و نشان می‌دهد که سرعت فروش خودروها کمی کاهش پیدا کرده است.

وقتی این نسبت رشد می‌کند، به‌طور معمول یا تقاضا افت کرده یا تولیدکنندگان ترجیح داده‌اند محصولات را با فاصله زمانی بیشتری روانه بازار کنند. از آنجا که تقاضا برای صنعت خودرو (با قیمت رسمی) هنوز بیشتر از عرضه است، این موضوع را می‌توان به تمایل خودروسازان به انبار کردن بیشتر محصولات در بهار امسال داد. به‌خصوص اینکه در سמה ابتدایی امسال خودروسازان انتظار زیادی برای اصلاح قیمت داشتند، بنابراین ترجیح می‌دادند تا بخشی از محصولات خود را در انبار نگه دارند تا در آینده بتوانند با قیمت بالاتری بفروشند. این انتظار تا حدی قوی بود که با پایان بهار بزرگ‌ترین خودروساز کشور با نارضایتی از تعلل سازمان حمایت، خود دست به رشد قیمت محصولات زد که حواشی حاصل از آن هنوز ادامه دارد.

البته همان‌طور که اشاره شد با وجود چنین انتظاری شاخص موجودی انبار نسبت به بهار سال گذشته تغییر چندانی نداشته است. بنابراین گرچه آنها سرعت فروش خود را در سه ماه اول سال کاهش دادند اما نمی‌توانستند تغییر معناداری در آن دهند؛ علاوه بر احتمال برخورد نهادهای نظارتی با شرکت‌ها، کمبود نقدینگی نیز از عوامل محدودکننده در رشد موجودی انبار بوده است. بنابراین خودروسازان در انباشت محصولات خود در انبار در بهار امسال رویکردی محتاطانه داشته‌اند.

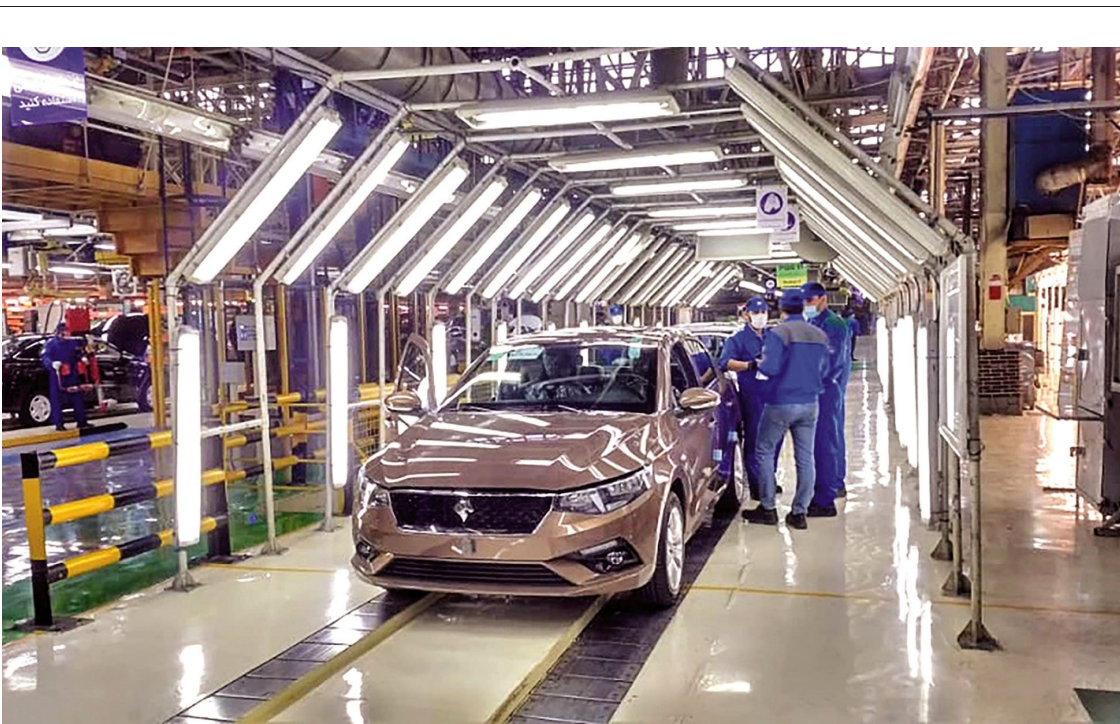
■ ■ ■

❖ **اسقاط ۱۱۵هزار خودرو فرسوده در ۶ ماه امسال**

سهیل معمارباشی در مصاحبه‌ای رادیویی با اشاره به مزایای طرح اسقاط خودرو عنوان کرد: جایگزینی خودروهای فرسوده و قدیمی با خودروهای جدید و کم‌مصرف، موجب کاهش قابل‌توجه آلودگی هوا، صرفه‌جویی در مصرف سوخت و بهبود کیفیت هوا خواهد شد. وی تأکید کرد فرسودگی ناوگان تنها هزینه‌های اقتصادی و ایمنی ایجاد می‌کند، بلکه آثار زیست‌محیطی گسترده‌تری در پی دارد. به گفته وی، قانون کاهش ابلاغ اصلاح ماده ۱۰ قانون ساماندهی صنعت خودرو براساس قانون هوای پاک، تکالیفی را برای خروج ناوگان فرسوده از شهرها برعهده سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران گذاشته است.

از سال ۱۴۰۲ نیز این مسؤولیت به وزارت صنعت، معدن و تجارت تفویض شده که موجب تسریع روند اجرای این طرح شده است. معاون بهره‌برداري و صنایع حمل‌ونقل آیدرو با اشاره به نتایج اقدامات انجام‌شده افزود: در سال ۱۴۰۲ حدود ۷۶ هزار دستگاه خودرو اسقاط شد که این رقم در سال ۱۴۰۳ به حدود ۳۵۰ هزار دستگاه رسید و از چرخه تردد خارج شد. همچنین در شش‌ماهه نخست امسال، بیش از ۱۱۵ هزار دستگاه خودرو فرسوده اسقاط و روند نوسازی ماشین‌آلات در چند استان کشور آغاز شده است که به کاهش مصرف انرژی و افزایش بهره‌وری کمک می‌کند.

وی توضیح داد: فرایند اسقاط و نوسازی نیازمند هماهنگی میان ده‌ها دستگاه و تدفیع است و سازوکارهای مالی و اجرایی ویژه‌ای برای تحقق آن طراحی شده است. همچنین، معمارباشی تأکید کرد اجرای صحیح اسقاط وسایل نقلیه فرسوده، یکی از اقتصادی‌ترین راهکارهای مدیریت مصرف سوخت، کاهش آلودگی هوا در کلان‌شهرها و ارتقای ایمنی جاده‌ها به شمار می‌رود.

صف میلیونی خرید خودرو

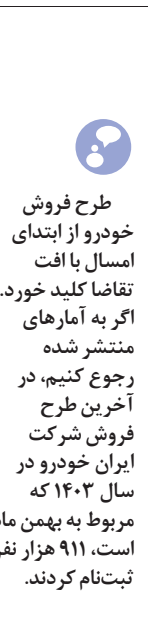
❧ **مریم لطفی** جهش متقاضیان در طرح جدید فروش ایران خودرو، نشانه‌ای از بازگشت تب تقاضا و ورود دوباره واسطه‌گران به بازار است. افزایش شکاف قیمتی میان کارخانه و بازار، انتظارات تورمی و حذف حساب و کالتی از مهم‌ترین دلایل این استقبال گسترده به شمار می‌روند.

ثبت‌نام سه‌میلیون و ۸۰۰هزار متقاضی تا این لحظه برای ۷۳هزار خودرو، شانس برنده‌شدن را ۱۰۹ درصد نشان می‌دهد. جدیدترین طرح فروش ایران خودرو که از یکشنبه هفته گذشته آغاز شد با توجه به تعداد متقاضیان این طرح، نشانه‌ای روشن از بازگشت تب تقاضا به بازار خودرو به شمار می‌رود. رشد خیره‌کننده بیش از ۸۱۵ درصدی ثبت‌نام‌کنندگان در مرحله جدید قرعه‌کشی نسبت به دوره قبلی، از احیای تقاضای سرمایه‌ای و ورود مجدد واسطه‌گران حکایت دارد؛ روندی که به گفته تحلیلگران ریشه در افزایش شکاف قیمتی کارخانه و بازار و افزایش انتظارات تورمی پس از تحولات اخیر اقتصادی و سیاسی دارد. طبق اطلاعات منتشرشده از سوی ایران خودرو، تعداد متقاضیان محصولات عرضه شده در هشتمین دور فروش خودروساز بزرگ کشور در حالی به سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار نفر برای ۷۳ هزار خودرو عرضه شده از سوی خودروساز تا ساعت ۱۳ روز جمعه رسید که در دور قبلی که در دومین ماه تابستان امسال انجام گرفت، تنها حدود ۴۱۵ هزار نفر در آن شرکت داشتند که نشان از افت شدید تقاضا برای خرید خودرو داشت.

به نظر می‌رسد درهای یخ‌آزمایی به روی شرکت‌کنندگان بار دیگر باز شده که یکی از دلایل اصلی آن همان‌طور که عنوان شد، افزایش مجدد اختلاف قیمتی از کارخانه تا بازار است. هر چند که از انتظار تورمی در این مسیر نیز نباید غافل ماند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که قیمت کارخانه‌ای خودرویی مانند «سورن پلاس بنزینی» فاصله قیمتی بیش از ۷۰ درصدی را با بازار تجربه می‌کند؛ امری که جذابیت سوداگران را به بار دیگر به بازار خودروی ایران بازگردانده و تب معاملات سفته‌بازی را داغ کرده است. در این میان گروهی دی‌ماه ۱۴۰۱ را یادآوری می‌کنند که حدود ۹میلیون نفر برای خرید خودرو پیش‌قدم شدند بنابراین به نظر می‌رسد که اگر بازار خودرو باز هم برای واسطه‌گران و سرمایه‌های سرگردان ایجاد جذابیت کند، دیدن روزهایی همچون دی ماه ۱۴۰۱ بار دیگر دور از انتظار نیست. همان‌طور که عنوان شد علت استقبال گسترده از خرید خودرو را می‌توان در پدیده انتظارات تورمی نیز جست‌وجو کرد. در شرایط تورم بالا و بی‌ثباتی اقتصادی، انتظارات تورمی نقش کلیدی در هدایت رفتار اقتصادی خانوارها و سرمایه‌گذاران ایفا می‌کند. در

سوخت سیاسی فلز زرد

طرح فروش خودرو از ابتدای اسسال با افت تقاضا کلید خورد.

اگر به آمارهای منتشر شده

رجوع کنیم، در آخرین طرح

فروش شرکت ایران خودرو در

سال ۱۴۰۳ که

مربوط به بهمن ماه

است، ۹۱۱ هزار نفر

ثبت‌نام کردند.

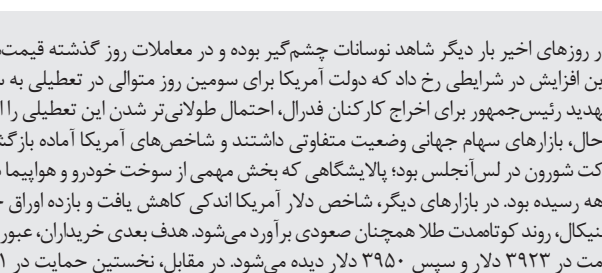

بازار خودروی ایران، این پدیده به شکل یک چرخه تشدیدشونده عمل می‌کند، به‌ویژه زمانی که سایه شوک‌های بزرگ خارجی، مانند بازگشت تحریم‌های ایران و سخت‌گیرانه شورای امنیت سازمان ملل در پی فعال شدن مکانیسم ماشه بر سر آن سنگینی می‌کند. در واقع در چنین شرایطی افراد ترجیح می‌دهند به جای آنکه پول خود را به صورت نقد نگهداری کنند، آن را به سمت خرید دارایی‌های بادوامی مثل خودرو هدایت کنند که به دلیل ماهیت فیزیکی و نگهداری ارزش خود، مشابه یک سپر محافظتی در برابر افت قدرت خرید عمل می‌کند. شوک‌های قیمتی چند روز اخیر در بازار خودروی ایران، انگیزه مضاعفی را برای خریداران ایجاد کرده که با تصور افزایش بیشتر قیمت خودرو در ماه‌های آینده دست به خرید خودرو بزنند حتی اگر نیازی به آن نداشته باشند. تشدید این وضعیت با وجود اختلاف فاحش بین قیمت‌های دستوری کارخانه و قیمت‌های واقعی بازار آزاد، جذابیت خرید از شرکت‌های خودروساز را به یک سود تضمین‌شده تبدیل می‌کند و فشار خرید را به اوج می‌رساند.

در این میان نباید از حذف شرط و شروط ثبت‌نام متقاضیان برای خودرودار شدن مردم غافل ماند. یکی از دلایلی که در قالب محرک اصلی برای استقبال از خرید خودرو کارخانه‌ای به ابغای نقش پرداخته، حذف الزام افتتاح حساب و کالتی و بلکه کردن وجه از سوی خودروساز است که پیش‌تر به‌عنوان یک مانع جدی در مسیر خرید خودرو ظاهر می‌شد و حالا با رفع آن در کنار دو دلیل عمده مطرح‌شده، تعداد متقاضیان برای خرید خودرو کارخانه‌ای بار دیگر میلیونی شده است.

از افت تا رشد تقاضا برای خرید خودرو

طرح فروش خودرو از ابتدای اسسال با افت تقاضا کلید خورد. اگر به آمارهای منتشرشده رجوع کنیم، در آخرین طرح فروش شرکت ایران خودرو در سال ۱۴۰۳ که مربوط به بهمن ماه است، ۹۱۱ هزار نفر ثبت‌نام کردند اما در نخستین طرح اسمال که در فروردین ماه انجام گرفت، تعداد متقاضیان با افت چهار درصدی به ۸۷۰ هزار نفر رسید. تعداد متقاضیان در طرح‌های بعدی نیز با کاهش قابل‌توجهی همراه بود. تعداد شرکت‌کنندگان

ظرفیت نیمه‌فعال اوراسیا

با سایر اعضای اوراسیا بی چالش‌های متعددی روبه‌رو است.

چالش هزینه تمام‌شده

فعالان بخش تجاری کشور بر این باورند که توسعه تجارت با کشورهای عضو اوراسیا می‌تواند فرصت مناسبی برای تِجار ایرانی و توسعه بازارهای بین‌المللی باشد. البته آنها اشاره می‌کنند که کشور چین به دلیل نزدیکی جغرافیایی رقیب اصلی ایران در تجارت با کشورهای عضو این اتحادیه است و تمرکز تِجار ایرانی باید بر کاهش هزینه‌های تمام‌شده محصولات خود باشد.

بر این اساس، سیده فاطمه مقیمی، رئیس کانون زنان بازرگان اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: اوراسیا یکی از این‌ تفاهم‌نامه‌های منطقه‌ای است که می‌توانیم به‌خوبی روی آن سرمایه‌گذاری کنیم و از آن بهره ببریم. به توجه به تحریم‌هایی که هم‌اکنون علیه کشورهای عضو ایجاد شده، تجارت با اوراسیا فرصت مناسبی است که از همین حالا می‌توانیم از آنها استفاده کنیم.

او ادامه داد: برای کشورهای عضو اوراسیا، با تعرفه‌های ترجیحی و شرایط مطلوب‌تر نسبت به آنچه اکنون وجود دارد، می‌توانیم فرصت‌های تجاری را که در بازارهای دیگر از دست داده‌ایم جبران کنیم. اکنون باید مطالعات گسترده‌ای صورت بگیرد تا مشخص شود کشورهای مثل قرقیزستان، قزاقستان و بلاروس نیازمند چه کالاهایی هستند که تِجار ایرانی می‌توانند به آن بازارها ورود کنند. در سوی دیگر باید به این نکته اشاره کرد که به تجارت سه عامل تعیین‌کننده برای ورود به بازار کشور وجود دارد: «بهترین کالا»، «بهترین نرخ» و «سریع‌ترین زمان تحویل». اکنون چین در مقایسه با ایران وضعیت مناسب‌تری برای تجارت با کشورهای عضو اوراسیا را دارد، چراکه از نظر جغرافیایی به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، مانند قزاقستان نزدیک‌تر است. اما اگر بتوانیم کالایی را با هزینه تمام شده کمتر و سریع‌تر عرضه کنیم، جایگاه خود را در این بازارها مستحکم‌تر و قوی‌تر خواهیم کرد. بنابراین، شناسایی نیاز بازارها امری حیاتی است.

مقیمی توضیح داد: محصولات کشاورزی یکی از مواردی است که می‌توان در این کشورها ارانه کرد. از سوی دیگر، ما از قزاقستان و قرقیزستان کالاهایی مانند گندم وارد می‌کنیم؛ این تبادلات طی سال‌ها ادامه داشته است. بنابراین، نیازهایی که پیش‌تر از کشورهای دورتر تأمین می‌شد، اکنون می‌توان از این مسیر نزدیک‌تر و با هزینه حمل کمتر تأمین کرد. همچنین در کالاهایی همچون سوخت که پیش‌تر مراوده داشتیم، اکنون می‌توانند دوباره به‌راحتی مبادله شوند. بحث کسب‌وکاری میان کشورها، با توجه

در ششمین طرح خودرویی که مربوط به تیرماه است، به حدود ۵۲۰ هزار نفر رسید اما اوج کاهش تقاضا به هفتمین دوره فروش این شرکت برمی‌گردد که تعداد این افراد به رقم عجیب حدود ۴۱۵ هزار نفر کاهش یافت که خبر از افت بیش از ۲۰ درصدی تقاضا نسبت به ششمین دوره داشت.

البته در حالی شاهد افت تعداد متقاضیان خودرو از ابتدای سال جاری هستیم که دی ماه ۱۴۰۱ تعداد ۹میلیون و ۲۰۰ هزار نفر برای خرید خودرو ثبت‌نام کردند، هرچند این رقم تعداد متقاضیان کل برای ایران خودرو و سایپا است اما بیشتر تقاضا مربوط به ایران خودرویی‌ها می‌شود. یکی از دلایل افت تقاضا از اواخر سال گذشته در طرح‌های فروش، مربوط به خروج دلالتان بازار در پی کاهش فاصله قیمتی خودرو از کارخانه تا بازار است. به دنبال افزایش ۲۲٫۳ درصدی قیمت از سوی خودروساز و بالا گرفتن اختلاف با سیاستگذار، شکاف ایجاد شده میان قیمت کارخانه و بازاری که با رکود دست و پنجه نرم می‌کرد، کم‌عمق شد. از سوی دیگر قیمت‌ها نیز با قدرت خرید متقاضیان،فاصله معناداری پیدا کرد به همین دلیل سوداگران انگیزه‌ای برای حضور این بازار نداشتند. البته این تنها واسطه‌گران و دلالتان نبودند که این بازار را ترک کردند یا حضور کم‌رنگ‌تری در آن داشتند، مصرف‌کنندگان واقعی نیز در شرایطی که رشد قیمت خودروهای داخلی به بیش از ۵۰۰میلیون تومان رسیده بود، دیگر رغبت و توانی برای خرید خودرو نداشتند. اما در سال ۱۴۰۱ تحولات رخ داده در بازار خودرو برعکس آنچه بود که در ماه‌های ابتدایی اسسال شاهد بودیم. در این برهه زمانی با وجود به صدا درآمدن زنگ خطر پی در پی پیامدهای شکاف عمیق میان قیمت کارخانه و بازار خودرو، گوش سیاستگذاران بدهکار نبود و در نتیجه اعمال سیاست‌های دستوری شاهد گسترش سودجویی در بازار بودیم. بررسی دنیای اقتصاد از قیمت برخی محصولات در این سال نشان از اختلاف قیمت بالایی از کارخانه تا بازار دارد. برای مثال، در شرایطی قیمت کارخانه‌ای «۲۰۷ پانوراما» حدود ۳۳۶میلیون تومان بود که این خودرو در بازار آزاد به بهای ۶۰۰میلیون تومان دادوستد می‌شد که به معنای اختلاف قیمت بیش از ۱۵۴ درصدی بود.

حالا بار دیگر تعداد متقاضیان خرید خودرو با حضور واسطه‌گران و رشد انتظارات تورمی میلیونی شده است. البته هر چند مسیر ثبت‌نام برای متقاضیان با برداشتن الزام افتتاح حساب و کالتی و بلکه کردن وجه نیز آسان‌تر شده اما نکته‌ای که وجود دارد این است که شانس خرید خودرو با توجه به تعداد خودروهای عرضه شده برای افراد محدود است. برای حدود سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار نفری که متقاضی خرید خودرو در دور جدید فروش ایران خودرو شده‌اند، ۷۳ هزار خودرو در نظر گرفته شده است که بر این اساس شانس خرید خودرو برای هر متقاضی ۱٫۹ درصد است.

اختلاف قیمتی خودرو از کارخانه تا بازار

شکاف ایجاد شده میان قیمتی که کارخانه برای یک خودرو در نظر گرفته با بهای آن در بازار ایران، حالا بار دیگر عمیق شده است. برای مثال «سورن پلاس بنزینی» که دیروز به بهای یک‌میلیارد و ۱۰۰میلیون تومان در بازار دادوستد می‌شد، قیمت کارخانه‌ای آن حدود ۳۹میلیون تومان اعلام شده است. این یعنی قیمت این خودروی پرتقاضا از درب کارخانه تا بازار با فاصله قیمتی ۴۶۱میلیونی معادل بیش از ۷۲ درصد عرضه می‌شود.

خودروی پرتیراژ دیگری که این روزها فاصله قیمتی زیادی را تجربه می‌کند، «شاهین دنده‌ای» است که بهای آن دیروز در بازار به یک‌میلیارد و ۱۵۰میلیون تومان رسید و این در حالی‌است که قیمت کارخانه‌ای «۷۱میلیون تومان است. این یعنی اختلاف قیمتی این خودرو به ۷۱٫۳ درصد رسیده است.خودروی «زیرا» که خودروساز برای آن مبلغ یک‌میلیارد و ۱۴۲میلیون تومان در نظر گرفته، در بازار دیروز به بهای یک‌میلیارد و ۷۸۰میلیون تومان عرضه شد؛ این یعنی اختلاف قیمت این خودرو بیش از ۵۵ درصد است.

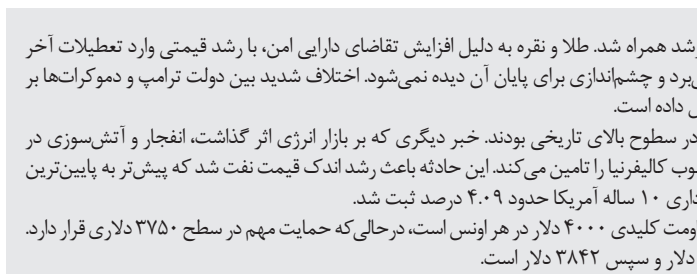
«پژو ۲۰۷» هم که حالا در بازار خودروی ایران به بهای یک‌میلیارد و ۲۰میلیون تومان خریدوفروش می‌شود، توسط شرکت خودروساز ۷۷۲میلیون تومان قیمت‌گذاری شده که به معنای اختلاف قیمتی ۳۲ درصد است.

اختلاف قیمتی خودروی «سهند» نیز به بیش از ۲۸ درصد رسیده است. قیمت کارخانه‌ای این خودرو در حالی ۵۶۱میلیون تومان است که روز گذشته در بازار به بهای ۷۲۰میلیون تومان خریدفروش شد. شکاف قیمتی «ساینا دوگانه‌سوز» هم به ۲۸٫۳ درصد رسیده است.

خودروی دیگری که نام آن در فهرست خودروهای عرضه شده در بیش‌ترین طرح فروش خودرویی هم دیده می‌شود، «تارا» است که فاصله قیمتی آن از کارخانه تا بازار به ۲۳۵میلیون معادل ۲۱٫۲ درصد رسیده است.

«رانا پلاس» هم که حدود ۷۳۳میلیون تومان از سوی کارخانه قیمت‌گذاری شده، روز گذشته در بازار به بهای ۸۸۰میلیون تومان عرضه شد که به معنای شکاف قیمتی ۱۳۷میلیون تومانی معادل ۱۸٫۴ درصد است.

«دنا پلاس دنده‌ای» هم که از سوی کارخانه بهای ۸۶۹میلیون تومان برای آن در نظر گرفته شده، در بازار خودروی ایران به قیمت یک‌میلیارد و ۵۵۵میلیون تومان خریدوفروش می‌شود؛ فاصله قیمتی این خودرو ۲۱٫۴ درصد است. شکاف قیمتی برای خودروی «کوئیک دنده‌ای» که قیمت آن از سوی کارخانه ۵۰۵ و در بازار ۸۵۵میلیون تومان اعلام شده، هم به بیش از ۱۵ درصد می‌رسد.

ظرفیت نیمه‌فعال اوراسیا

به اینکه تحریم‌ها از این مسیر هنوز به‌طور کامل اعمال نشده‌اند، فرصت مناسبی است که بتوان کالاهای نفتی و پتروشیمی خود را مستقیم به این کشورها صادر کرد.

او با اشاره به راه‌اندازی کریدور زنگزور گفت: قرار است این مسیر تجاری افتتاح شود و کریدور توسعه پیدا کند، باید مسیر جایگزین تجارت تراف را تقویت کنیم. به عبارت دیگر، توافقات منطقه‌ای را باید مستحکم‌تر کرد و کشورهای، مانند پاکستان، ترکمنستان، آذربایجان و ترکیه را می‌توان از طریق تفاهم‌نامه‌های قدیمی و سابقه چند دهه‌ای تقویت کرد و تجارت ترجیحی را در این مناطق به پیش برد. این مسیرها همچنین می‌توانند مشکلات مربوط به انتقال ارز را آسان‌تر کنند. ممکن است اجرایی شدن کامل این مسیرها چند سال طول بکشد، برخی مسوولان می‌گویند ظرف شش ماه آینده، برخی دیگر معتقدند که ممکن است هرگز به سرانجام نرسد. اما واقعیت آن است که زیرساخت‌های جاده‌ای آغاز شده و باید از همین فرصت برای تقویت تجارت بهره برد. با نگاهی به وضعیت کنونی، می‌توان این نکته را بیان کرد که ایران در مسیر بهره‌گیری از ظرفیت‌های اتحادیه اقتصادی اوراسیا گام‌های اولیه را با مهمی برداشته است، البته مسیر پیش‌رو همچنان چالش‌برانگیز است. تمرکز جغرافیایی تجارت ایران بر روسیه و ارمنستان، هرچند موجب ایجاد رشد قابل‌توجهی در صادرات شده است، اما نشان‌دهنده محدودیت‌های عملیاتی و ساختاری در توسعه همکاری با سایر اعضای اتحادیه است. کشورهای دیگر همچون بلاروس، قزاقستان و قرقیزستان با وجود ایجاد کارخانه‌های مشترک و ظرفیت‌های بالقوه، تاکنون سهم اندکی از تجارت رسمی با ایران داشته‌اند که بخشی از آن ناشی از رقابت منطقه‌ای، هزینه‌های حمل‌ونقل و پایین بودن مزیت رقابتی محصولات ایرانی است.

رشد حجم مبادلات با روسیه و ارمنستان نشان‌دهنده پتانسیل‌های مثبت است، اما تمرکز محدود جغرافیایی و سهم ناچیز سایر کشورهای عضو، ضعف‌های ساختاری و عملیاتی را آشکار می‌کند. در این شرایط ضرورت دارد تا ایران با اتخاذ راهکارهای هوشمندانه، علاوه بر تثبیت بازارهای فعلی، مسیر توسعه تجارت با سایر اعضای اتحادیه را هموار کند. نخستین راهکار، کاهش هزینه‌های تمام‌شده کالاهای صادراتی از طریق بهبود زنجیره تأمین، ارتقای فناوری‌های تولید و استفاده از سیستم‌های لجستیکیک کارآمد است تا محصولات ایرانی در مقایسه با رقیبا مانند چین، جذابیت بیشتری برای کشورهای عضو اوراسیا داشته باشد. همچنین، توسعه همکاری‌های مالی و بانکی بین ایران و کشورهای عضو اتحادیه، از جمله ایجاد خط اعتباری و بیمه‌های تجاری مشترک می‌تواند موانع عملیاتی مبادلات را کاهش داده و امنیت اقتصادی تِجار ایرانی را تضمین کند.

بدین ترتیب، مسیر توسعه اقتصادی ایران در اتحادیه اوراسیا، مستلزم ترکیبی از مدیریت هزینه، تنوع صادراتی، تقویت زیرساخت‌های مالی و ترانزیتی و برنامه‌ریزی استراتژیک است تا کشور بتواند اهداف میان‌مدت ۱۰ میلیارد دلاری در حجم تبادلات را محقق کرده و حضور خود را در بازارهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای تثبیت کند. در واقع می‌توان گفت که به‌طور کلی گسترش روابط تجاری ایران و اوراسیا در سه جاری، هم فرصت و هم چالش به همراه دارد. ایران برای بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های اتحادیه اوراسیا، نیازمند اتخاذ سیاست‌های هوشمند اقتصاد، بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، و ایجاد مزیت‌های رقابتی پایدار برای محصولات خود است. تنها با این رویکرد می‌توان مسیر تحقق هدف ۱۰میلیارد دلار تبادلات میان‌مدت را هموار کرده و سهم واقعی ایران در تجارت منطقه‌ای را افزایش داد، به گونه‌ای که این همکاری‌ها نه تنها محدود به دو کشور خاص بلکه در سطح کل اتحادیه اوراسیا توسعه یابد و مزیت‌های اقتصادی ایران را در بازارهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای تثبیت کند.

دراقتصاد

♥ تغییرات اساسی در حجم مبنای بازار پایه فرابورس

بازار پایه فرابورس ایران، که همواره به عنوان بازاری با نقدشوندگی پایین و چالش‌های متعدد شناخته می‌شود؛ به‌تازگی شاهد تغییرات مهمی در سازوکار حجم مبنایست که از نوزدهم مهرماه اعمال خواهد شد. این تغییرات، با هدف ایجاد تعادل میان واقعیت معاملات و ارزش بازار سهام، می‌تواند نقطه عطفی در اصلاح روند معاملاتی نمادهای کم‌معامله و پرنوسان باشد.

حجم مبنای به عنوان یکی از ابزارهای کنترلی در بازار سرمایه ایران، از سال‌های گذشته مورد بحث کارشناسان و فعالان بازار بوده است. پیش از این، حجم مبنای سهام بازار پایه بر اساس سرمایه پایه شرکت تعیین می‌شد؛ رویکردی که در شرکت‌های دارای سرمایه بزرگ اما شناوری پایین، فاصله میان حجم مبنای و معاملات واقعی سهم را افزایش می‌داد و عملاً مانع از کشف قیمت منصفانه می‌شد. در چنین شرایطی، سهامداران خرد بارها از قفل شدن دارایی‌های خود در نمادهای بازار پایه گلایه کرده و شرکت‌ها نیز در جذب سرمایه و تامین مالی با مشکل مواجه بودند. با این حال، فرابورس ایران اخیراً فرمول تازه‌ای برای محاسبه حجم مبنای پویا معرفی کرده است؛ فرمولی که به جای اتکای صرف به سرمایه پایه شرکت، بر اساس معاملات واقعی و میزان سهام شناور آزاد طراحی شده و ماهیت پویا دارد. بر اساس اطلاعیه رسمی فرابورس، این فرمول از ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ اجرایی می‌شود و هدف اصلی آن، انعطاف‌پذیری بیشتر در محاسبه حجم مبنای و ارتقای نقدشوندگی است. سازوکار جدید حجم مبنای در سازوکار جدید، حجم مبنای به سه حالت تقسیم می‌شود: اولین حالت مربوط به سهام پرمعامله است؛ اگر میانگین روزانه معاملات سهم در یک ماه اخیر بیش از سترانه روزانه سهام شناور باشد، سهام پرمعامله تلقی شده و حجم مبنای «یک» در نظر گرفته می‌شود.

دومین حالت مربوط به سهام کم‌معامله با نوسان کم است؛ در واقع سهمی که نه پرمعامله هستند و نه نوسان قابل‌توجه دارند، حجم مبنای آنها نیز «یک» خواهد بود.

سومین حالت نیز به سهام کم‌معامله با نوسان بالا مرتبط است؛ در این حالت، حجم مبنای بر اساس فرمولی که ترکیبی از میانگین روزانه حجم معاملات یک ماه اخیر و سترانه روزانه سهام شناور است، تعیین می‌شود.

ضرب تعدیل در این فرمول با افزایش یا کاهش حجم معاملات در سه ماه اخیر و شدت نوسانات سهم تغییر می‌کند؛افزایش معاملات موجب کاهش ضریب و کاهش حجم مبنای و افزایش نوسان موجب افزایش آن می‌شود. به بیان ساده، سازوکار جدید تلاش دارد تا سهم‌های پرمعامله یا کم‌نوسان بدون محدودیت حجم مبنی معامله شوند و تنها شرکت‌هایی که با حجم معاملات پایین و نوسان قابل‌توجه مواجه هستند، محمول حجم مبنای شوند. این تغییر، علاوه بر ارتقای امکان کشف قیمت واقعی، مانع از نوسان‌های غیرواقعی و بهبود شفافیت بازار می‌شود.

فرمول تازه حجم مبنای، با در نظر گرفتن متغیرهای کلیدی مانند بازدهی چهار هفته اخیر، میانگین حجم معاملات ماه گذشته، تعداد کل سهام شرکت و نسبت سهام شناور آزاد، تلاشی برای ایجاد توازن میان واقعیت معاملاتی سهم و ارزش بازار آن است. حداقل حجم مبنای نیز معادل ۱۰ درصد از سترانه روزانه تعداد سهام شناور آزاد شرکت تعیین شده است، به این معنا که حتی در سهم کم‌معامله، سطوحی از نقدشوندگی تضمین می‌شود.

اجرای این تغییرات از دو منظر حائز اهمیت است: نخست برای سهامداران خرد که از قفل شدن دارایی‌ها در بازار پایه گلایه داشتند و دوم برای شرکت‌ها که در نبود کشف قیمت واقعی، با مشکلاتی در جذب سرمایه و تامین مالی مواجه بودند. حالا با اعمال فرمول جدید، انتظار می‌رود نقدشوندگی نسبی بازار پایه بهبود یافته و امکان کشف قیمت منصفانه‌تر فراهم شود.

ارتقای شفافیت در بازار پایه محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس ایران، در این باره تأکید کرده است که فرمول تازه حجم مبنای با هدف ارتقای شفافیت و کاهش فاصله میان معاملات واقعی و ارزش اسمی سهام طراحی شده است. این باره نظرات فعالان و کارشناسان بازار است که از ۱۷ تا ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ انجام شد تا فرآیند تصمیم‌گیری با شفافیت بیشتری دنبال شود. با وجود این اصلاحات، کارشناسان هشدار می‌دهند که تغییر فرمول حجم مبنای همه مشکلات بازار پایه را برطرف نخواهد کرد. همچنان چالش‌هایی مانند نبود شفافیت اطلاعاتی و گزارش‌دهی نامنظم شرکت‌ها از مسائل اصلی این بازار هستند. بااین حال، اصلاح حجم مبنای را می‌توان گامی رو به جلو در جهت اصلاح سازوکار معاملاتی و نزدیک کردن بازار پایه به استانداردهای حرفه‌ای تر دانست.

در نهایت، تجربه عملی این سازوکار در ماه‌های آینده نشان خواهد داد که آیا سیاستگذاران توانسته‌اند تعادلی میان نقدشوندگی و کنترل هیجان بازار برقرار کنند یا خیر. به توجه به انعطاف‌پذیری بیشتر روند‌دهی به معاملات واقعی سهام، انتظار می‌رود اثر مثبت حجم مبنای بر کشف قیمت و روان‌سازی معاملات بازار پایه، پررنگ‌تر از هر گونه نوسان کوتاه‌مدت باشد.

در روز شنبه بازیگران خرد شگفتی آفریدند. دیروز دو هزار و ۷۹۳میلیارد تومان پول حقیقی وارد گردونه معاملات سهام و حق تقدم شد. شنبه برای نمانگرهای بازار سرمایه از اهمیت بالایی برخوردار بود. شاخص کل بورس تهران در آخرین روز معاملاتی هفته گذشته به کف کانال ۲۰۷میلیون واحد رسید و از سویی نمانگر هموزن نیز در این روز به کف سطح مهم ۸۰۰هزار واحد رسید. تحلیلگران بازار سرمایه معتقدند؛ اگر شاخص‌های سهمی در مسیر کاهشی حرکت می‌کردند، روند صعودی هفته گذشته صرفاً یک نوسان کوتاه‌مدت و گذرا بود. حتی می‌توانست شرایطی را فراهم آورد تا سرمایه‌گذاران بیشتری از بازار خارج شوند. با این حال بورس به رشد خود ادامه داد. این امر می‌تواند سبکبال تداوم روند صعودی بازار سرمایه را منبیره کند.

عقب‌نشینی دلار و طلا در معاملات دیروز، تقویت تقاضا در بازار سهام را رقم زد. برتری خریداران در بازار سهام طی معاملات شنبه باعث شد تا اکثر گروه‌های مهم با جذب پول حقیقی همراه شوند. در این میان گروه فلزات اساسی با ورود پول ۱۷۱میلیارد تومانی سهامداران حقیقی در صدر جدول ورود پول روز شنبه ایستاد. نمادهای بانکی بورس تهران نیز دیروز ورود پول قابل‌توجهی را تجربه و دومین جایگاه جدول جذب پول را از آن خود کردند. محصولات شیمیایی به عنوان بزرگ‌ترین صنعت بازار سرمایه در روز شنبه با تجربه ورود پول ۱۶۰میلیارد تومان سومین جایگاه جدول ورود پول را تصاحب کردند. در طرف مقابل گروه‌های بیمه، محصولات کامپیوتری بدرغم موج مثبت ورود پول با خروج پول از سوی حقیقی‌ها مواجه شدند. بیمه‌ای‌ها با خروج ۷میلیارد تومان و محصولات کامپیوتری با خروج پول ۲میلیارد تومانی بالاترین میزان خروج پول امروز را به دست آوردند.

از میزان صندوق‌های قابل معامله بورسی همه صندوق‌های مبتنی بر سهام تحت‌تاثیر جو مثبت بازار با اقبال حقیقی‌ها همراه شدند. در راس آنها صندوق‌های سهمی قرار دارند که در انتهای معاملات شنبه بیش از ۹۱۰میلیارد تومان ورود پول حقیقی را تجربه کردند و در راس جدول جای گرفتند. پس از آن صندوق‌های بخشی و همچنین شاخصی‌ها با تجربه میانگین ورود پول ۲۰۰میلیارد تومانی در رتبه‌های دوم و سوم جدول پول حقیقی قرار گرفتند. صندوق‌های با درآمد ثابت بازار سهام و صندوق طلاهای بورسی در روز شنبه بیشترین میزان خروج پول حقیقی را ثبت کردند. صندوق‌های درآمد ثابت نیز بیش از ۲۳۵میلیارد تومان خروج پول را به ثبت رساندند و صندوق‌های طلا نیز در حدود هزار میلیارد تومان خروج پول را ثبت کردند.

اما صعود بورس در حالی رخ خورد که بازارهای موازی از مسیر صعودی بازگشتند. دلار در بازار آزاد که در معاملات روز پنج‌شنبه هفته گذشته در سطح ۱۱۷ هزار تومان کار خود را به اتمام رسانده بود؛ معاملات نخستین روز هفته را در کانال ۱۱۶ هزار تومان آغاز کرد و در ادامه شاخص ارزی با از دست دادن دو کانال به کانال ۱۱۴ هزار تومان رسید. این در حالی است که اسکناس آمریکایی در معاملات روز پنج‌شنبه تا سطح ۱۱۸ هزار تومان نیز رشد قیمت را تجربه کرده بود. با افت قیمت دلار، قیمت‌ها در بازار طلا و سکه نیز نزولی شد و هر گرم طلای ۱۸ عیار به کانال ۱۰میلیون و ۹۰۰ هزار تومان عقب‌نشینی کرد. سکه هم که در کانال ۱۴میلیون تومان مورد معامله قرار گرفت.

پشت پرده جهش بورس

با نمایش خوب بازار سهام در چند روز اخیر، این سوال ایجاد شده است که وضعیت بازار در هفته‌های آینده چگونه خواهد بود؟ کارشناسان بازار سرمایه دلایل مختلفی را پیرامون تغییر مسیر بورس مطرح می‌کنند. احمد اشتیاقی، تحلیلگر بازار سرمایه در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» ضمن بررسی معاملات روز شنبه اظهار کرد: بازار سهام در روز شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۴، تحت تاثیر اخبار مربوط به ارتقای نرخ دلار موثر بر شرکت ها از سطح ۷۰هزار تومان به محدوده ۹۰ هزار تومان، با روندی مثبت آغاز به کار کرد. بر اساس اظهارات سیاستگذار، بخشی از دلارهای صادراتی شرکت‌های بزرگ فولادی، معدنی و پتروشیمی قرار است در بازار مبادله دوم (ارز تجاری) عرضه شوند؛ عددی که فعالان بازار آن را حول‌وحوش ۹۰۰هزارمیلارد برآورد می‌کنند. افزایش حدود ۲۸ درصدی نرخ ارز موثر بر شرکت ها از سطح ۷۰ به ۹۰ هزار تومان، از نگاه تحلیلگران به‌عنوان محرک اصلی رشد اخیر بورس ارزیابی می‌شود. در واقع، نرخ ارز همواره مهم‌ترین متغیر اثرگذار بازار سهام بوده و مشابه سال گذشته، افزایش تدریجی نرخ دلار توافقی زمینه‌ساز آغاز یک رالی جدید شده است. به گفته این کارشناس، در سال گذشته نیز رشد بازار زمانی آغاز شد که دلار نیمایی از محدوده ۴۰۰هزار تومان به‌تدریج صعود کرد و سپس به بازار توافقی ارتقا یافت و تا نزدیکی ۷۰هزار تومان پیش رفت. در آن مقطع، شاخص کل بورس تا سطح ۳۰۳میلیون واحد نیز رشد داشت. اما پس از توقف مذاکرات و بروز تنش‌های سیاسی از جمله جنگ ۱۲ روزه، بازار با افزایش ریسک‌های تحریمی و ناترازی انرژی مواجه شد و در نهایت کف خود را در محدوده ۲۰۷میلیون واحد تثبیت کرد.

او با بیان اینکه افزایش ۲۸ درصدی دلار موثر بر شرکت ها می‌تواند حدود ۱۵ درصد رشد در شاخص کل را توجیه کند، بیان کرد: بر این اساس، انتظار می‌رود شاخص کل بتواند از سطح فعلی تا محدوده ۳۰۳میلیون واحد رشد کند؛ مشروط بر آنکه وضعیت تحریم‌ها و ریسک‌های سیاسی در شرایط فعلی باقی بماند. در حال حاضر دو بازار موازی فعال، یعنی صندوق‌های طلا و بازار ارز، رشد خود را تا حدودی تجربه کرده‌اند و به نظر می‌رسد در کوتاه‌مدت نوسان شدیدی نداشته باشند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد دلار آزاد تا پایان آبان‌ماه عمدتاً در محدوده ۱۱۵هزار تومان نوسان کند و رشد قابل‌توجهی نداشته باشد. به همین دلیل، بخشی از نقدینگی که در صندوق‌های طلا و بازار ارز فعال بوده، می‌تواند به سمت بازار سهام حرکت کند. همچنین نرخ‌های فعلی P/E پایین بسیاری از شرکت‌ها و شرایط بنیادی مناسب، جذابیت بازار سرمایه را افزایش داده است.

احمد اشتیاقی با اشاره به چشم‌انداز کوتاه‌مدت بورس گفت: اگرچه بازده صندوق‌های با درآمد ثابت در محدوده ۳۵ درصدی، همچنان رقیبی برای بورس محسوب می‌شود، اما تحلیلگران معتقدند بازار سهام در کوتاه‌مدت از پتانسیل رشد تا محدوده ۳۰۱میلیون واحد برخوردار است. به‌ویژه سهام شرکت‌هایی با تقسیم سود بالای ۷۰ درصد، گزینه‌های جذابی برای سرمایه‌گذاری با دید میان‌مدت تلقی می‌شوند. در مجموع انتظار می‌رود در دو هفته آینده، بازار سرمایه مقصد اول سرمایه‌گذاران تازه‌وارد و نقدینگی‌های سرگردان باشد.

با اشاره به وضعیت روز جاری بازار سرمایه اظهار کرد: «روز گذشته شاخص کل بورس با رشد ۶۳ هزار واحدی در سطح دومیلیون و ۷۹۳ هزار واحد به کار خود پایان داد. محور اصلی تقاضا بر روی سهام شاخص‌ساز بود که امری طبیعی است، چرا که معمولاً در دوره‌های رکودی و نزولی، دولت برای حمایت از بازار و ارائه تصویری مثبت از شرایط بورس، به سمت تقویت سهام بزرگ و شاخص‌ساز حرکت می‌کند.» وی ادامه داد: «در اولین روز معاملاتی هفته نیز شاهد صف‌های خرید در صندوق‌های اهرمی، سهم فعلی و بانک ملت بودیم، اما در مقابل، سهام کوچک‌تر تقاضای قابل‌توجهی را تجربه نکردند. از سوی دیگر، ارزش معاملات نیز در محدوده ۶ هزار میلیارد تومان تثبیت شده و احتمالاً به موضوعی که در روندهای صعودی می‌تواند اهمیت زیادی داشته باشد.»

محبی در ادامه به شرایط صندوق‌های طلا اشاره کرد و گفت: «در حال حاضر، صندوق‌های طلا منفی معامله می‌شوند که نشان‌دهنده کاهش استقبال سهامداران از این صندوق‌هاست. اگر روند مثبت بازار سرمایه ادامه داشته باشد، می‌توان انتظار داشت که جذابیت بازار سهام بیشتر شود. از سوی دیگر، کاهش قیمت اونس جهانی طلا و نقره نیز می‌تواند به بهبود شرایط بازار سرمایه کمک کند؛ چرا که خروج نقدینگی از صندوق‌های طلا و ورود مقطعی به بازار سهام در این شرایط محتمل خواهد بود. البته باید توجه داشت که افزایش تنش‌های بین‌المللی می‌تواند وضعیت متفاوتی را بر بازار حاکم کند.»

فراز و فرود شدید نسبت P/E پیامدهای گسترده‌ای برای اقتصاد و جامعه به همراه داشت.میلیون‌ها نفر از سرمایه‌گذاران خرد که در سال ۱۳۹۹ وارد بورس شدند، بخش زیادی از سرمایه خود را از دست دادند.

این تجربه تلخ باعث شد که نگاه جامعه به بازار سرمایه با بدبینی همراه شود. نوسانات شدید باعث شد که بازار سرمایه به جای ایفای نقش تامین مالی پایدار برای بنگاه‌ها، به بستری رای سفته‌بازی تبدیل شود که نتیجه مطلوبی برای سرمایه‌گذاران نداشت. پس از سقوط بازار، دولت و نهادهای ناظر با فشار افکار عمومی مواجه شدند و اقداماتی همچون تغییر دامنه نوسان، تزریق منابع حمایتی و تغییر مقررات را در دستور کار قرار دادند؛ هرچند این اقدامات در بلندمدت کارایی چندانی نداشت. تجربه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نشان داد که اتکا به هیجان عمومی و توصیه‌های غیرکارشناسی می‌تواند زیان‌های سنگینی به همراه داشته باشد. در مقابل، تحلیل بنیادی و توجه به نسبت‌های مالی مانند P/E می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش دهد.

درحالی‌که میانگین P/E بازارهای توسعه‌یافته بین ۱۵ تا ۲۰ واحد است، بازار ایران در دوره‌ای به عدد ۴۰ رسید و سپس به کمتر از ۱ واحد سقوط کرد. این فاصله نشان‌دهنده بی‌ثباتی ساختاری در اقتصاد ایران است. در کشورهای توسعه‌یافته، سیاست‌های اقتصادی شفاف، نرخ بهره باثبات، و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد مانع از نوسانات شدید می‌شود. در مقابل، بازار ایران به شدت متأثر از سیاست‌های کوتاه‌مدت و شرایط تورمی است.

نمودار P/E بازار سهام ایران طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ داستانی پر از درس و عبرت برای سرمایه‌گذاران و سیاستگذاران روایت می‌کند. بازار از یک دوره ثبات نسبی در محدوده ۵ تا ۱۰، به یک جهش بی‌سابقه و سپس سقوط تاریخی رسید. عوامل متعددی همچون رشد نقدینگی، افزایش نرخ ارز، تبلیغات دولتی، و ورود بی‌سابقه سرمایه‌گذاران خرد این نوسان را رقم زدند.

تجربه این سال‌ها نشان می‌دهد که برای جلوگیری از تکرار چنین بحران‌هایی، باید چند اصل رعایت شود. شفافیت سیاست‌های اقتصادی و پرهیز از مداخلات کوتاه‌مدت و تبلیغات هیجانی از اهمیت بالایی برخوردار است. آموزش مالی و ارتقای فرهنگ سرمایه‌گذاری باید در دستور کار قرار گیرد تا سرمایه‌گذاران بر اساس تحلیل و آگاهی تصمیم‌گیری کنند. ایجاد ثبات در نرخ بهره و سیاست‌های پولی می‌تواند پیش‌بینی‌پذیری بیشتری برای بازار ایجاد کند.

در نهایت، توجه به تحلیل بنیادی و نسبت‌های کلیدی مانند P/E باید به معیار اصلی

سرمایه‌گذاران تبدیل شود و جایگزین رفتارهای هیجانی گردد. همچنین ابزارهایی برای مدیریت ریسک مانند بازار مشتقه، به توسعه بورس تهران کمک خواهد کرد و به مرور صرف ریسک بازار را کاهش داده و در بلندمدت بر افزایش P/E بازار کمک خواهد کرد.

بازار سهام ایران ظرفیت بالایی برای تامین مالی تولید و توسعه اقتصادی دارد، اما این

ظرفیت تنها زمانی بافعل خواهد شد که اعتماد عمومی بازگردد و سیاست‌گذاری‌ها بر پایه

اصول علمی و تجربیات گذشته صورت گیرد.

نمودار P/E بازار، سندی روشن از نیاز فوری به اصلاح ساختارهای اقتصادی و بازتعریف

نقش بازار سرمایه در اقتصاد ایران است.

چهارمین روز ۲درصدی بورس

فرحناز نعمتی -بورس تهران با رشد ۲.۳۸ درصدی دیروز، برای چهارمین بار پس از فعال شدن «ماشه»، صعود ۲درصدی را به نمایش گذاشت و در یک قدمی کانال ۲.۸میلیون واحدی قرار گرفت.

دی‌ماه ۱۴۰۳ نمانگر اصلی بورس ۸ بار کانال مذکور را از دست داده است. این سطح به عنوان یک سطح مقاومتی عمل کرده و تجربه رفت‌وب‌گشت‌های بی‌شمار شاخص در این سطح طی ۴ ماه گذشته می‌تواند وضعیت مطلوب کنونی تالار شیشه‌ای را مبهم جلوه دهد. اما اگر دماسنج بورس بتواند وارد این کانال شود صعود به سطوح بالاتر به راحتی در دسترس است. به ویژه اینکه بازار از منظر ارزندگی نیز در سطوحی جذاب قرار دارد. بورس تهران پس از رشد نرخ دلار و کاهش ابهامات، روزهای مطلوبی را پشت سر گذاشته است. با وجود جاماندگی بورس نسبت به بازارهای موازی، ارزش‌گذاری پایین و P/E حدود ۵.۵واحد بر جذابیت بازار سهام افزوده است. در جریان معاملات دیروز جهش نمانگرهای بورسی، معامله‌گران را غافلگیر کرد. نمانگر اصلی تالار شیشه‌ای افزایش ۲.۳۸درصدی (معادل ۶۴هزار واحد) را تجربه کرد و پرونده خود را در سطح ۲میلیون و ۷۹۳هزار واحد بست. شاخص هموزن نیز همگام با شاخص کل وارد مسیر صعودی شد و با رشد ۱.۸درصد به سطح ۸۱۷هزار واحد رسید. ۸۷درصد بازار که شامل ۷۰۰ نماد معاملاتی است، کار خود را در محدوده مثبت تابلو تمام کردند. از سویی ارزش معاملات خرد در روز شنبه به میزان ۵ هزار و ۵۰۰میلیارد تومان رسید که نسبت به آخرین روز معاملاتی هفته قبل کاهش ۵۶ درصدی را نشان می‌دهد. هفته گذشته رکورد سه‌ماهه در ارزش معاملات خرد به ثبت رسید و این مولفه مهم با قرار گرفتن در کانال ۱۴ همت طی هفته قبل بیشترین مقدار خود را از ۱۱ تیر امسال به بعد تجربه کرد. افزایش ارزش معاملات خرد در نتیجه تقابل جریان عرضه و تقاضا رخ داده است که یکی از امیدوارکننده‌ترین اتفاقات روزهای اخیر محسوب می‌شود. از همین مسیر است که همچنان امیدها برای تداوم حرکت بازار در مسیر صعودی زنده نگه داشته شده است.

در روزهای اخیر پس از بازگشت قطعه‌نامه‌های شورای امنیت و اعمال آنها، استراتژی معامله‌گران نیز دست‌خوش تغییرات مهمی شده و فضای بازارها بار دیگر درگیر رقابت‌های شدید قیمتی شده است. رشد نرخ ارز فرصت احیای بورس در هفته‌ای که گذشت را فراهم کرد. در همین حال شاخص اصلی این بازار با جهش ۸ درصدی بهترین عملکرد هفتگی خود از ابتدای سال را به نمایش گذاشت. در معاملات نخستین روز هفته بازارهای دارایی راه خود را از هم جدا کردند.

در هفته‌ای که گذشت، کانال شکنی بازارها عمیق‌تر شد و دلار، طلا و سکه وارد سطوح تاریخی شدند که بی‌سابقه بود. اما این وضعیت در روز شنبه تکرار نشد و معاملات بازار سهام با هیجانی مضاعف همراه بود. معاملات روز شنبه بورس تهران نسبت به آخرین روز هفته قبل کاملاً متفاوت سپری شد. شاخص کل سهام با رشد ۲.۳۸ درصدی(معادل ۶۴ هزار واحد) روز خوبی را پشت سر گذاشت. در روز شنبه شاخص‌های سهمی با چرخش جدی، به مسیر صعودی بازگشتند که حاصل آن ورود پول قدرتمند حقیقی و افزایش ارتفاع نمانگرهای سهمی در مجموع معاملات این روز بود. کوچک‌تراها هم موفق شدند بازدهی روزانه خود را مثبت کنند.

معاملات از لنز آمار

معاملات بورس تهران در روز شنبه تفاوت‌های مهمی را نسبت به روز چهارشنبه ثبت کرد. اولین روز هفته با صعود پرقدردت نمانگرهای بازار سهام آغاز شد. با رشد ۲.۳۸ درصدی بورس، شاخص کل چهارمین صعود ۲ درصدی خودپس از فعال شدن ماشه را تجربه کرد. دماسنج اصلی تالار شیشه‌ای با تجربه پرواز دو درصدی بار دیگر به یک قدمی کانال ۲.۸میلیون واحد رسید. سطح مذکور معمولاً برای شاخص دردرساز بوده است. از

بازار سرمایه ایران طی سال‌های اخیر یکی از پرنوسان‌ترین دوره‌های تاریخی خود را پشت سر گذاشته است. نسبت قیمت به سود هر سهم یا همان P/E که به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی در سنجش ارزش ذاتی شناخته می‌شود، تصویری گویا از وضعیت کلی بازار ارائه می‌دهد. نسبت P/E بازار سهام ایران از سال ۱۳۹۷ تا پایان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که این شاخص از سطوح متعارف جهانی فاصله گرفته و در دوره‌هایی به سطوحی بی‌سابقه رسیده است. اوج این نوسان در تابستان ۱۳۹۹ رقم خورد؛ جایی که به طور غیر منتظره‌ای نسبت P/E بازار به حوالی ۴۰واحد صعود کرد و سپس طی مدت کوتاهی سقوطی سنگین را تجربه نمود. بررسی این روند نه تنها برای سرمایه‌گذاران بلکه برای سیاستگذاران اقتصادی نیز اهمیت دارد، چرا که نشان می‌دهد تصمیمات اقتصادی و شرایط کلان چگونه می‌تواند ارزش واقعی کل بازار را دست‌خوش تغییر کند. به‌خصوص آن که دو سالی است، این نسبت از میانگین‌های تاریخی فاصله گرفته است.

گریز از بورس ارزنده نسبت P/E یا قیمت سهام بر سودآوری، معیاری است که از تقسیم قیمت سهام به سود هر سهم به دست می‌آید. این نسبت بیان می‌کند که سرمایه‌گذاران حاضرند چند برابر سود فعلی شرکت را برای خرید یک سهم پرداخت کنند. به طور کلی، P/E پایین‌تر به معنای ارزندگی نسبی بیشتر سهام است و می‌تواند بیانگر انتظارات محدود از رشد سودآوری باشد، درحالی‌که P/E بالا معمولاً حاکی از خوش‌بینی بازار نسبت به آینده و انتظار رشد سودهای آتی است.

در بازارهای جهانی، میانگین P/E در محدوده ۱۵ تا ۲۰واحد قرار دارد. اما در اقتصادهایی با تورم بالا یا بی‌ثباتی اقتصادی، این شاخص می‌تواند از محدوده‌های متعارف خارج شود. نمودار بازار سهام ایران دقیقاً چنین پدیده‌ای را نشان می‌دهد.

بورس در کف تاریخی

نگاهی به نمودار نسبت قیمت به سود بازار نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۷ و اوایل ۱۳۹۸، نسبت P/E بازار در محدوده‌ای متعادل بین ۵ تا ۱۰واحد قرار داشت. این دوره با وجود تحریم‌های اقتصادی و فشارهای ارزی، نشانه‌ای از تعادل نسبی ارزش‌گذاری‌ها بود. سرمایه‌گذاران در این مقطع به صورت سنتی به بازار نگاه می‌کردند و هنوز موج بزرگی از ورود نقدینگی خرد آغاز نشده بود.

از نیمه دوم سال ۱۳۹۸، روندی صعودی آغاز شد. رشد نقدینگی، افزایش نرخ ارز و انتظار تورمی موجب شد که بازار سهام به عنوان پناهگاهی برای سرمایه‌ها مطرح شود. این روند در نهایت به اوج تاریخی در مرداد ۱۳۹۹ رسید، جایی که P/E بازار به حدود ۴۰واحد صعود کرد. چنین سطحی از P/E نه تنها در تاریخ بازار سرمایه ایران بی‌سابقه بود، بلکه در سطح جهانی نیز کمتر مشاهده می‌شود.

پس از آن، سقوطی سریع رخ داد. در فاصله کوتاهی از نیمه دوم ۱۳۹۹ تا اوایل ۱۴۰۰، نسبت P/E به سرعت کاهش یافت و دوباره به محدوده ۷ تا ۱۰واحد بازگشت. این سقوط ناشی از تخلیه حباب قیمتی، خروج نقدینگی و کاهش اعتماد عمومی به بازار سرمایه بود. در ادامه طی سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، P/E بازار عمدتاً در محدوده ۵ تا ۸واحد تثبیت شد

📍   بایت‌دنسس بدون «تیک‌تاک آمریکایی» وضع بهتری دارد   به محض اینکه استفاده از تیک‌تاک را شروع کنید احتمالا نمی‌توانید چشم از آن بردارید. همین‌ موضوع درباره ماجرای پرحاشیه حضور این اپلیکیشن چینی در آمریکا نیز صدق می‌کنند؛ با این تفاوت که برخلاف ویدئوهای کوتاه و جذاب تیک‌تاک، این داستان سال‌هاست کش‌دار شده است.   البته حالا به نظر می‌رسد سرانجام این ماجرا به نقطه پایانی نزدیک شده است. در اواخر سپتامبر جزئیات یک توافق احتمالی بین دونالد ترامپ و همتای چینی‌اش، شی جین‌پینگ، برای واگذاری کنترل تیک‌تاک آمریکا به یک کنسرسیوم متشکل از سرمایه‌گذاران آمریکایی آشکار شد. در غیر این صورت طبق قانون دوحزی که در سال ۲۰۲۴ توسط رئیس‌جمهور دموکرات پیشین امضا شده بود، تیک‌تاک نهایتا در آمریکا غیرقابل دسترسی می‌شد.   به نوشته مجله اکونومیست، جزئیات هنوز کمی مبهم است، اما اگر بخواهیم یک خلاصه ارائه دهیم، به این صورت است که مالکین جدید (با چهره‌های برجسته‌ای مثل لری ایلسون و چند تن از دوستان سیلیکون‌ولی ترامپ) ۸۰درصد سهام نهاد آمریکایی را به دست آوردند. ارزش این معامله ۱۴میلیارد دلار برآورد شده است. تحلیلگران فکر می‌کنند حداقل ۴۰میلیارد دلار و شاید تا ۱۰۰میلیارد دلار هم ارزش داشته باشد، اما مشخص شد نبیما از سودها همچنان به شرکت مادر تیک‌تاک، یعنی بایت‌دنس در پکن می‌رود که ۲۰درصد سهام را حفظ می‌کند. اما اکنون مجوز استفاده از الگوریتم اپلیکیشن که اصلاحا به آن گفته می‌شود «شی‌توان از آن چشم برداشت»، در دست آمریکایی‌هاست و این اطمینان وجود دارد که حزب کمونیست نمی‌تواند آن را دستکاری کند.   همواداران آمریکایی تیک‌تاک که به گفته شرکت تحقیقاتی eMarketer ۱۷میلیون نفر از آن حداقل ماهی یک بار از این اپلیکیشن استفاده می‌کنند، می‌توانند نفس راحت بکشند. سهامداران بایت‌دنس هم می‌توانند از خریدی که به نظر می‌رسد یک فرصت خوب است، خوشحال باشند. در این بین ترامپ نیز می‌تواند از این موقعیت لذت ببرد. با این حال بزرگ‌ترین برنده ممکن است در واقع بایت‌دنس باشد. زیرا واگذاری تیک‌تاک به آمریکا، حواس این شرکت متدار ۳۳۰میلیارد دلاری را از فتح آرام و گسترده جهانی پرت نمی‌کند. یکی از سرمایه‌گذاران بایت‌دنس حتی معتقد است که این شرکت ممکن است بدون تیک‌تاک آمریکا ارزشمندتر هم باشد.   در میان همه هیاهوها آسان است فراموش کنیم که آمریکا تنها بخشی کوچکی از امپراتوری دیجیتال بایت‌دنس است. حتی به‌نظر می‌رسد این بخش حداقل فعلا چندان سودآور نباشد. تیک‌تاک بیش از یکمیلیارد کاربر فعال ماهانه در خارج از آمریکا دارد. دویین، نسخه چینی و قدیمی‌تر آن، حدود ۸۰۰میلیون کاربر دارد و واقعا درآمدزایی می‌کند. به احتمال زیاد همین دو اپ مسوول بخش عمده ۳۳میلیارد دلار سود خالصی هستند که بایت‌دنس سال گذشته از مجموع درآمد ۵۵میلیارد دلاری خود کسب کرده است.   نکته مهم این است که بایت‌دنس دیگر فقط به فروش تبلیغات کنار کلیپ‌های جذاب محدود نمی‌شود. طبق برآورد eMarketer، تبلیغات ۴۹میلیارد دلار از درآمد سال ۲۰۲۴ را تشکیل می‌دهد که کمتر از یک‌سوم کل درآمد است. جدادی بایت‌دنس در توانایی آن برای خلق محصولاتی است که مرزهای دسته‌بندی‌های سنتی را درمی‌نوردد.   مدل کسب‌وکار بایت‌دنس که مرزهای دسته‌بندی‌ها را درنوردیده، همیشه سخت‌تر از بازارهای دیجیتال کمتر توسعه‌یافته، در بازار آمریکا پیاده‌سازی می‌شد. TikTok Shop تنها در سال ۲۰۲۳ وارد آمریکا شد، یعنی سه سال پس از آنکه دویین نسخه خود را در چین معرفی کرده بود. با توجه به حساسیت‌های ژئوپلیتیک، افزودن هوش مصنوعی به تیک‌تاک آمریکا کار حتی دشوارتری بود. این شرکت بهتر است توجه و منابع خود را به بازارهایی که جنجال کمتری دارند، معطوف کند. حالا که دردسرهای آمریکا پشت سر گذاشته شده بایت‌دنس ممکن است سرعت توسعه و معرفی قابلیت‌های جدید خود را در سایر نقاط جهان افزایش دهد. پس چرا یکبار برای همیشه تیک‌تاک آمریکا را کنار نگذارند. برای «شی» این شاید یک امتیاز بیش از حد به ترامپ محسوب می‌شد. از دید بایت‌دنس، اما این می‌توانست نتیجه‌ای بهتر و حتی پرسودتر داشته باشد.

۷ میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی می‌کنند

بنیان‌گذار آمازون به تازگی پیش‌بینی کرده که میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی خواهند کرد.

میلیون‌ها نفر به‌زودی در فضا زندگی می‌کنند به گزارش تک‌کراچ، بزوس که شرکت فضایی بلو اوربجین را تاسیس کرده، در گفت‌وگو با جان الکان از خانواده اگنلی ایتالیا تأکید کرد که مردم عمدتا «به دلخواه خودشان» به زندگی در فضا خواهند پرداخت و ربات‌ها وظایف سخت و طاقت‌فرسا را برعهده خواهند داشت.

«فقر سفر» رکورد زد

۴۸ پیتا حسن پور – ضعف در آمد ایرانی‌ها نسبت به ابتدای دهه ۹۰ در کنار رشد شدید هزینه‌های زندگی باعث شده ۴۸ درصد خانوارها توان «مسافرت» را از دست بدهند.

در سال ۱۴۰۳ «فقر سفر» روی قله قرار گرفت. در این سال ۴۸ درصد از خانوارهای ایرانی سفر نرفته و تنها ۵۲ درصد حداقل یک مسافرت داشتند. این در حالی است که این عدد در سال ۱۳۹۶ یعنی «سال طلای سفر» به ۳۱ درصد برای سفر نرفته‌ها می‌رسید و در مقابل ۶۹ درصد حداقل یک مسافرت داشتند. کسانی که توانستند حداقل یک سفر را داشته باشند نیز سبک مسافرت‌شان تغییراتی را تجربه کرده است. در سال ۱۴۰۳ تنها ۴۹ درصد سفرها اقامت شبانه داشتند که ۴۲ درصد کاهش را نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

با توجه به اینکه اقامت شبانه یکی از شاخص‌های کیفیت سفر است، می‌توان نتیجه گرفت که شاهد افت کیفی سفرها در این بازه زمانی و تبدیل شدن سفرهای سیاحتی به سفرهای ریاضتی هستیم. کاهش حجم سفرهای تفریحی و رسیدن آن به ۲۳ درصد در مقابل ۲۸ درصد سال ۹۰ شاخص دیگری است که نشان‌دهنده چالش‌های جدی در گردشگری داخلی ایران است.

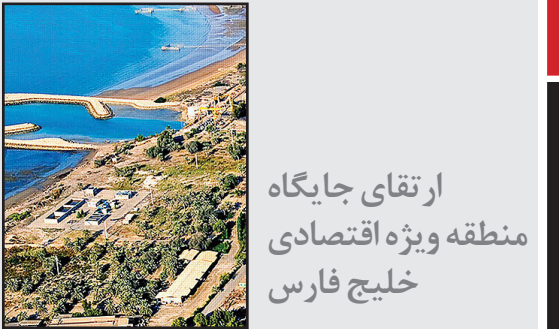
«اقامت» به عنوان دیگر اضلاع گردشگری و کسب‌وکارهای مرتبط با این صنعت نیز با مشکلات متعدد دست‌وپنجه نرم می‌کند. آمارهای منتشر شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد سهم اقامت در اقامتگاه‌ها غیررسمی دو رقیمی شده و به عدد ۱۱ درصد رسیده است. این در حالی است که سهم اقامتگاه‌های رسمی که در سال ۹۰، به عدد ۵ درصد می‌رسید با یک درصد کاهش به عدد ۴ تنزل پیدا کرده است. در مقابل ۶۹ درصد گردشگران در خانه اقام

ساکن شده و ۹ درصد هم از ویلا شخصی استفاده می‌کنند.

چنین اعداد و ارقامی نشان‌دهنده انحراف در جریان اقامتی مسافران است. دلیل این امر به بالا رفتن هزینه سفر و پایین آمدن درآمد خانوار برمی‌گردد. میانگین نرخ تورم در چهار سال گذشته از ۲۱ درصد به عدد ۳۵ درصد رسیده و در مقابل درآمد سرانه ایرانی‌ها در سال ۱۴۰۲ به ۸۰ درصد سال ۱۳۹۰ کاهش یافته است. این اعداد نشان می‌دهد اقوام میزبان نیز به زودی توان خود را برای پذیرایی از مهمانان از دست دهند و به این ترتیب «قله فقر سفر» در ایران مرتفع‌تر شود. کاهش تمایل ایرانی‌ها به وسایل حمل‌ونقل عمومی دیگری موردی است که این گزارش به آن پرداخته است. دلیل این عدم تمایل به هزینه‌های بالا و کمبود زیرساخت برمی‌گردد. متأسفانه در سال‌های اخیر سفر هوایی تبدیل به کالای لوکس شده و در کنار آن، یافتن بلیت برای وسایل حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای نیز دشوار شده است. بالا رفتن هزینه بلیت هم سبب شده انجام سفرهای خانوادگی با آنها برای بسیاری از خانوارها غیرممکن شود. آمار تکرار دهنده دیگر این گزارش به «هضم جهان» برمی‌گردد.

اصفهان که به واسطه جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، میراثی و… همواره جزو ۵ مقصد برتر سفر توریست‌های ایرانی بود به رتبه دهم سقوط کرده که تقریبا به معنای حذف آن از گزینه سفر بخش عمده‌ای از ایرانی‌هاست. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس سه دلیل برای این امر ذکر شده که اصلی‌ترین آنها خشک شدن زاینده‌رود است. فقدان بازاریابی و تمرکز بر گردشگری سنتی باعث شده تا اصفهان، جایگاه خود را به استان‌هایی مانند تهران، گیلان و یا مازندران دهد که به لحاظ جاذبه توان رقابت با آن در شرایط عادی نداشتند.

«پایش» تحلیل گردشگری داخلی در فصل بهار:
بازه زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۳ عنوان گزارشی از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی است. انتخاب بهار به عنوان بازه زمانی سنجش از آن رو صورت گرفته است که به واسطه فقدان تعطیلات در روزه آخر هفته، سفر ایرانی‌ها به تعطیلات مناسبی تقلیل یافته و در این زمینه، نوروز به عنوان بزرگ‌ترین تعطیلات سال، بیشترین آمار سفرها را به خود اختصاص می‌دهد. در این راستا مقایسه فصل بهار یک سال به عنوان عمود خیمه تعطیلات سالانه ایران با سال‌های دیگر، روند توریسم ایران را به خوبی نشان می‌دهد.

ارتقای جایگاه منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس

بر اساس آمارهای منتشر شده در این گزارش، شاخص دسترس‌پذیری سفر برای خانوارهای ایرانی روند کاهشی را نشان می‌دهد. شاخص دسترس‌پذیری سفر براساس این گزارش از ۵۸ درصد در سال ۱۳۹۰ به رقم ۵۲ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده که به جز سال‌های همه‌گیری کرونا که به واسطه شرایط ویژه در دنیا، شاهد توقف و تعطیلی سفرها بودیم، درصد پایین دسترس‌پذیری را نشان می‌دهد. از مهم‌ترین دلایل این محدودیت افزایش هزینه‌های سفر و فشار اقتصادی ذکر شده است.

همین محدودیت‌ها باعث شده کیفیت سفرها نیز روند نزولی را طی کند و سفر سیاحتی بدل به سفرهای ریاضتی شود. برای مثال برای نخستین‌بار در این بازه، سهم اقامت در منازل بستگان از بیش از ۷۰ درصد به ۶۹ درصد کاهش یافته و سهم ویلاهای اجاره‌ای از حدود ۹ درصد به ۱۰ درصد رسیده است. این آمارها نشان می‌دهد که اقامتگاه‌های عمومی نظیر هتل‌ها، بوم‌گردی‌ها، هتل آپارتمان‌ها و حتی خانه مسافرها با چالش کمبود متقاضی مواجه شده‌اند و اگر این روند نزولی ادامه یابد ناچار به تعطیلی می‌شوند. به علاوه با پایین آمدن توان اقتصادی خانوارها، تمایل اقوام برای پذیرش مهمان کاهش یافته و به این ترتیب آمار گردشگرانی که از سفر بازمی‌مانند روند صعودی را طی خواهد کرد. توصیه این گزارش برای تسهیل سفر طبقات مختلف جامعه استفاده از برنامه‌های تسهیلاتی و تشویقی به‌ویژه کارمندان دولت، برنامه راهبردی با هدف برآورده ساختن نیازهای اقامتی طبقات مختلف جامعه و در عین حال، سازماندهی برای انواع اقامتگاه‌های عمومی منطبق با نیازهای طبقات مختلف جامعه، است.

ناممکن شدن سفر به مناطق دوردست

بخش حمل‌ونقل از دیگر مواردی است که این گزارش به شکل مفصل به آن پرداخته است و چالش‌های مرتبط با آن را یکی از دلایل روند نزولی سفر می‌داند. بر اساس این گزارش کاهش کلی ظرفیت ناوگان حمل‌ونقل عمومی نسبت به سال‌های ابتدایی دهه ۹۰، دسترس‌پذیری به بسیاری از مقصدها به‌ویژه مقصدهای دور از مرکز کشور را دشوار و گران کرده است.

این گزارش تأکید دارد که رشد استفاده از خودروهای شخصی در سفرهای بهاری در سال‌های اخیر و همچنین سهم ناچیز حمل‌ونقل عمومی بین‌شهری یعنی اتوبوس، قطار، هواپیما در این زمینه، نشان از ضعف در حمل‌ونقل عمومی به‌خصوص برای استان‌های دور از مرکز کشور دارد. به علاوه هزینه‌های بالای سفر با وسایل حمل‌ونقل بین‌شهری به‌ویژه برای خانواده‌های پرجمعیت و کمبود ظرفیت ناوگان بین‌شهری در ایام اوج سفر، از عوامل موثر در این زمینه هستند.

بر اساس این گزارش ناوگان هوایی تقریبا به کالایی لوکس تبدیل شده و بسیاری از طبقات جامعه به‌ویژه خانوارهای پرجمعیت و با درآمد پایین و حتی متوسط، توان مالی استفاده از ناوگان هوایی برای سفر را ندارند، ازاین‌رو توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل بین‌شهری، به‌ویژه تقویت ناوگان ریلی و جاده‌ای گامی اساسی در جهت ارتقای دسترس‌پذیری برای اقشار گوناگون جامعه است. از سوی دیگر تقویت زیرساخت‌ها در این بخش باعث جلوگیری از فشار بر زیرساخت‌های چند استان به‌خصوص و بهره‌گیری سایر استان‌های مستعد از منافع گردشگری می‌شود.

حذف اصفهان از توریسم ایران

در سال ۱۳۹۰، اصفهان رتبه چهارم (با در نظر گرفتن گردشگری با و بدون اقامت شبانه) را به عنوان مقصد محبوب گردشگران داشت، این در حالی است که این استان در سال ۱۴۰۳ به رتبه دهم تنزل پیدا کرد. در مقابل شاهدیم که استانی مانند مازندران همواره در جایگاه اول تا سوم پذیرش توریست است.

سقوط اصفهان در بازار گردشگری در حالی رخ می‌دهد که این استان به لحاظ جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، میراثی جایگاهی برجسته در کشورمان و حتی جهان دارد و عنوان «هضم جهان» برای آن بزرگنمایی نیست. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در بخش گردشگری بدون اقامت شبانه نشان می‌دهد که اصفهان در سال ۱۳۹۷، با ۳میلیون سفر ۸۴درصد از کل گردشگری ایران را به خود اختصاص داده بود، اما در سالل ۱۴۰۳ با ۹۰۰هزار سفر تنها سهم ۲،۵۲ درصدی را دارد.

سه دلیل این گزارش برای این امر ذکر شده که اولین آنها خشک شدن زاینده‌رود است. علاوهبر این شاید بتوان گفت که تمرکز سنتی این استان بر گردشگری ورودی و نبود بازاریابی و تبلیغات مناسب برای معرفی جاذبه‌های جدید در جهت توسعه گردشگری داخلی حتی در زمان کاهش شدید گردشگری ورودی، از دیگر عوامل مهم در این زمینه است. از این رو بازنگری برنامه‌های بازاریابی به‌ویژه با رویکرد معرفی جاذبه‌های جدید از جمله فرهنگی و برگزاری رویدادها ضرورت دارد.

تراکم سفر به چند مقصد

از نظر این گزارش علاوهبر ضعف در ناوگان حمل‌ونقل عمومی و هزینه‌های بالای سفر به مراکز دور از مرکز کشور، ضعف در تبلیغات، بازاریابی و معرفی جاذبه‌های گردشگری در استان‌های کمتر شناخته‌شده، عاملی برای تراکم سفرها در چند استان خاص است. در مقابل قرائن‌گیری استان‌هایی مانند اردبیل، کردستان، قزوین، مرکزی، آذربایجان غربی، گلستان، کرمانشاه، زنجان، سیستان و بلوچستان و به‌ویژه هرمزگان در میان ۱۰ مقصد برتر در سال‌های گذشته، نشانگر تأثیرگذاری تبلیغات و معرفی جاذبه‌های آن استان بصورت رسمی و یا از طریق محتوای تولید شده توسط کاربران بوده است.

این گزارش در همین راستا پیشنهاد می‌کند که در قالب طرح‌هایی مانند مسوولیت اجتماعی، فعالان صنعتی، بازرگانی و… در هر استان بر تبلیغات و معرفی جاذبه‌های استانی خود سرمایه‌گذاری کنند. در کنار آن صدا و سیما نیز با تأکید بر نقش خود در احکام سند راهبردی گردشگری و با به‌کارگیری ظرفیت گسترده خود، با تولید آثاری با رویکرد جذب گردشگران و ترغیب آنان برای سفر و نه صرفا معرفی زیبایی‌های کشور، به آموزش و شناخت گردشگران از مقصدهای احتمالی کمک کند.

این گزارش تأکید دارد تولید آثار نباید به شیوه گذشته باشد و به معرفی جاذبه‌ها خلاصه شود. از نظر نگارندگان آثاری موردنیاز است که علاوهبر معرفی جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، فرهنگی و مذهبی استان‌ها، نحوه سفر ارزان قیمت و حتی گران‌قیمت را در زمان‌های بخش مناسب پیش از نوروز و سال جدید به‌صورت کمپین‌هایی سراسری به اجرا درآیند. از طرف دیگر، نقش رویدادهای گردشگری در جذب گردشگران به بسیاری از استان‌های مورد اشاره را نمی‌توان نادیده گرفت. رویدادهای گردشگری به‌عنوان جاذبه‌هایی پویه نه‌تنها برای استان‌های کمتر شناخته‌شده بلکه برای بسیاری از استان‌های سنتی گردشگری مانند اصفهان، یزد، کرمان و غیره می‌تواند راهبردی برای تنوع بخشی به محصولات و جاذبه‌های گردشگری باشد.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس از اختصاص روزهای دوشنبه به «روز تسهیل‌گری» با هدف تقویت ارتباط مستقیم و بی‌واسطه با سرمایه‌گذاران و رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری خبر داد.
محمدرضا پیرحسینلو با اعلام این خبر، هدف از این اقدام را ایجاد بستری برای گفت‌وگوی رو در رو، تسريع در فرآیندهای اداری و بهبود فضای کسب‌وکار اعلام کرد.

ارتقای جایگاه منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس

وی با قدرانی از تلاش‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها و نقش‌آفرینی ارزشمند سرمایه‌گذاران در رونق تولید، ایجاد اشتغال و توسعه پایدار منطقه ویژه خلیج فارس، اظهار کرد: با توجه به اهمیت ارتقای سطح تعاملات، هم‌افزایی و رفع موانع پیش‌رو در مسیر تولید و توسعه سرمایه‌گذاری، در این منطقه ویژه به عنوان بزرگ‌ترین منطقه ویژه اقتصادی و قطب سرمایه‌گذاری در کشور در راستای تقویت ارتباط دوسویه میان سرمایه‌گذاران و سایر مدیریت‌های منطقه ویژه، یک روز در هفته را به عنوان «روز تسهیل‌گری» تعیین کردیم.

وی مهم‌ترین اهداف «روز تسهیل‌گری» را ایجاد فضای گفت‌وگوی مستقیم و تبادل نظر برای رفع موانع تولید، تسريع در صدور مجوزها و کاهش بوروکراسی‌های اداری، دریافت پیشنهادها و ابتکارات سرمایه‌گذاران برای توسعه فعالیت‌ها، ایجاد هماهنگی بین دستگاهی برای افزایش رضایتمندی، افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران در پیشبرد اهداف منطقه دانست.

بر این اساس، جلسات «روز تسهیل‌گری» ساعت ۹ تا ۱۱ صبح هر دوشنبه در دفتر معاونت مالی و اقتصادی این منطقه برگزار می‌شود و مدیران ارشد واحدهای فنی، زیرساخت، گمرک و پشتیبانی برای پیگیری مستقیم درخواست‌ها در آن حضور خواهند داشت.

بازار لپ‌تاپ در شوک ماشه‌ای

باید حدود ۶۵۰میلیون تومان (تقریبا برابر با قیمت ماشین کوییک) هزینه کرد. در این بین فقط گیمرها تحت‌تاثیر قیمت‌ها قرار نگرفته‌اند و ادیتورهایی که به دنبال لپ‌تاپ مناسب ادیت و ویدئو هستند نیز دچار مشکل شده‌اند، برای مثال لپ‌تایی با مشخصات اس‌اس‌دی یک ترابایت، پردازنده Core-i۷ حافظه رم ۳۲ گیگابایت و حافظه اختصاصی کارت گرافیک ۸ گیگابایت حدود ۱۵۸میلیون تومان قیمت دارد. لپ‌تاپ از جمله کالاهایی است که بیشترین وابستگی را به نرخ دلار دارد، زیرا تقریبا تمامی قطعات آن وارداتی است و حتی برندهایی که مونتاژ داخلی دارند نیز به زنجیره تامین خارجی وابسته‌اند. همین موضوع باعث شده است که کوچک‌ترین نوسان در بازار ارز به‌سرعت در قیمت نهایی لپ‌تاپ منعکس شود. به گفته فروشندگان افزایش چند هزار تومانی نرخ دلار در روزهای اخیر کافی بوده تا قیمت مدل‌های پرفروش بین ۲ تا ۴میلیون تومان بالا برود.

از آنجا که حاشیه سود فروشندگان نیز در شرایط رکود کاهش یافته است، معمولا این افزایش مستقیما به مصرف‌کننده منتقل می‌شود. در نتیجه لپ‌تاپ بیش از سایر کالاهای دیجیتال از تحولات ارزی تاثیر می‌پذیرد و هر موج جدید در بازار دلار عملا مسیر قیمت این کالا را تعیین می‌کند. مهر ماه که معمولا به دلیل بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها ماه خرید لپ‌تاپ است، به گفته فروشندگان دچار یک رکود شده است. سادینا آبابی، رئیس کمیسیون فناوری اطلاعات و ارتباطات اتاق بازرگانی ایران، در این باره به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: «در حال حاضر بازار لپ‌تاپ شرایط مطلوبی ندارد. افزایش قیمت ناشی از رشد نرخ دلار و نگرانی‌های سیاسی، تاثیر مستقیمی بر قیمت نهایی این کالا گذاشته است. لپ‌تاپ به عنوان یکی از ابزارهای اصلی کار و آموزش، از جمله کالاهایی است که افزایش قیمت آن مستقیما به مصرف‌کننده فشار وارد می‌کند.»

در این میان جو روانی ناشی از مکانیسم ماشه را نباید از یاد برد؛ این مساله تا آنجا ریشه‌دار است که فروشندگان معتقدند روند صعودی قیمت لپ‌تاپ از زمانی شروع شد که مکانیسم ماشه هنوز فعال نشده بود و زمزمه‌هایی برای اجرای آن وجود داشت. در این راستا کارشناسان اقتصادی نیز معتقدند مکانیسم ماشه در عمل بیش از آنکه مستقیما بازار فناوری را هدف بگیرد از مسیر افزایش نااطمینانی سیاسی و نوسان نرخ ارز بر آن اثر می‌گذارد. انتشار خبرهای مرتبط با این موضوعات باعث بالا

   ♥ تجربیات گذشته خصوصی‌سازی در اقتصاد ایران: درسی از چرخه معیوب
شرکت ملی نفت ایران به عنوان بازوی اجرایی صنعت نفت کشور، نه تنها منبع اصلی درآمد‌های ارزی دولت است، بلکه نمادی از حاکمیت ملی بر منابع طبیعی به شمار می‌رود. طرح واگذاری سهام این شرکت که اخیراً در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفته، با هدف مولدسازی دارایی‌های دولت و تعمیق بازار سرمایه مطرح شده است. این طرح که در دولت‌های گذشته نیز مورد مطالعه بوده، می‌تواند نقطه عطفی در مسیر خصوصی‌سازی اقتصاد ایران باشد. اما تجربیات تلخ گذشته از خصوصی‌سازی‌های ناکارآمد، سولاتی جدی در مورد مزایا و معایب آن ایجاد کرده است. خصوصی‌سازی در ایران از دهه ۱۳۷۰ شمسی، به عنوان بخشی از سیاست‌های تعدیل اقتصادی و برنامه‌های توسعه، آغاز شد و هدف آن کاهش بار مالی دولت، افزایش کارایی بنگا‌ها و جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بود. با این حال، اجرای این سیاست‌ها اغلب به جای ایجاد رقابت سالم، به چرخه‌ای معیوب از رانت، فساد و انتقال دارایی‌ها به نهادهای شبه‌دولتی منجر شد. کارشناسان اقتصادی، پنج علت اصلی شکست خصوصی‌سازی را عدم شفافیت در قیمت‌گذاری، بی‌برنامگی، دخالت‌های دولتی مداوم، عدم جذب نقدینگی جدید و انتقال سهام به بنیادها و نهادهای خاص می‌دانند. برای مثال، در دهه ۸۰، واگذاری شرکت‌های بزرگ مانند ایران‌خودرو و سایپا نه تنها کارایی را افزایش نداد، بلکه به کاهش استخدام‌های اضافی دولتی و عدم تحول مدیریتی، سودآوری را کاهش داد. با وجود این، تجربیات موفق محدودی نیز وجود دارد، مانند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه یا پتروشیمی بیستون که منجر به افزایش تولید و بهبود مدیریت شد. این تجربیات نشان می‌دهد که موفقیت خصوصی‌سازی وابسته به شفافیت، نظارت مستقل و جذب سرمایه‌گذاران واقعی است، نه صرف واگذاری سهام.
مزایای طرح واگذاری سهام شرکت ملی نفت: چشم‌اندازی برای تعمیق بازار و مولدسازی
با توجه به تجربیات گذشته، واگذاری سهام NIOC می‌تواند مزایای قابل‌توجهی به همراه داشته باشد، به شرطی که از اشتباهات تکراری اجتناب شود. نخست، این طرح می‌تواند به مولدسازی دارایی‌های دولت کمک کند و منابع مالی را برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیرنفتی آزاد سازد. بر اساس برآوردها، ارزش سهام NIOC می‌تواند تا ۷۰ میلیارد دلار باشد که واگذاری آن ریسک شوک‌های قیمتی نفت (مانند آنچه در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی می‌شود) را کاهش دهد. دوم، تعمیق بازار سرمایه از طریق عرضه سهام در بورس، اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد و مشارکت مردمی در اقتصاد را تقویت می‌کند.
تجربیات موفق گذشته، مانند واگذاری سهام پتروشیمی‌ها، نشان داده که این رویکرد می‌تواند ظرفیت تولید را افزایش دهد و تامین مالی زیرساخت‌های نفتی را تسهیل کند. همچنین، در سطح کلان، این واگذاری می‌تواند به تحقق اقتصاد مقاومتی کمک کند، جایی که مردم به جای دولت، سهامدار اصلی منابع ملی شوند و از درآمدهای نفتی به‌رمضند گردند. در مقایسه با تجربیات جهانی، مانند بزرگ‌ترین شرکت نفتی موفق با تمرکز بر شفافیت انجام شد، ایران می‌تواند از این فرصت برای نوسازی صنعت نفت استفاده کند و کارایی مدیریتی را ارتقا دهد، مشروط بر اینکه سهام به بخش خصوصی واقعی واگذار شود نه نهادهای شبه‌دولتی.
با وجود پتانسیل‌های مثبت، تجربیات گذشته هشدار جدی در مورد معایب این طرح صادر می‌کند. بزرگ‌ترین خطر، تهدید حکمرانی ملی بر منابع استراتژیک است. NIOC نه تنها یک شرکت اقتصادی، بلکه نماد استقلال انرژی ایران است و واگذاری سهام آن می‌تواند کنترل دولت بر سیاست‌های خارجی و امنیت انرژی را تضعیف کند. در تجربیات گذشته، مانند واگذاری صنایع پالایش و پتروشیمی، عدم پرداخت بدهی‌های صندوق‌های بازنشستگی و افزایش ناکارآمدی منجر به حذف یارانه‌ها و اعتراضات اجتماعی شد. علاوه بر این، خطر فساد و رانت‌خواری همچنان بالاست. به جای بخش خصوصی، بخش عمده دارایی‌ها به نهادهای خاص خصوصی، به نهادهای خاص منتقل شد که این امر رقابت را کاهش داد و سودآوری را مختل کرد.
لذا این هشدار را باید جدی گرفت که بدون نظارت مستقل و قیمت‌گذاری شفاف، این واگذاری می‌تواند به «خصوصی‌سازی از نوع ایرانی» یعنی انتقال به شبه‌دولتی‌ها تبدیل شود و مشکلات معیشتی خانوارها را تشدید کند. همچنین، در شرایط تحریرهای فعلی، جذب سرمایه‌گذاران خارجی دشوار است و واگذاری داخلی ممکن است تورم و نابرابری دامن بزند. طرح واگذاری سهام شرکت ملی نفت ایران، اگر با درس‌آموزی از تجربیات گذشته اجرا شود، می‌تواند به عنوان بزرگ‌ترین رخداد اقتصادی پس از یک ده‌شد نفت عمل کند و اقتصاد ایران را از وابستگی به نفت رها سازد.
مزایایی مانند شفاف‌سازی، افزایش تولید و مشارکت مردمی، پتانسیل تحول آفرینی دارند، اما معایبی چون خطر فساد، از دست دادن کنترل استراتژیک و تکرار الگوهای شبه‌دولتی، نیازمند نظارت دقیق و قوانین حمایتی است. پیشنهاد می‌شود که دولت با ایجاد کمیته‌های مستقل نظارت، اولویت‌دهی به واگذاری تدریجی و تمرکز بر بخش خصوصی واقعی، از این فرصت برای تحقق عدالت اقتصادی استفاده کند. در نهایت، موفقیت این طرح نه در واگذاری، بلکه در تحول واقعی مدیریتی نهفته است.

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

روزنامه‌ای اقتصادی

❖ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به مهمت گروه سازش «دنیای اقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله تازاری‌های انرژی، توسعه‌یافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد بود. معدنی قرار گرفت. سیدمحمد تابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیمای ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد معدن و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تأکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصان همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا علیرضا بختیاری، مدیر مسئول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای ملی، معدنی، و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، ناترازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوسو دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیارى در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذارى در بخش معادن و صنایع معدنى رشد قابل اعتناىی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون متأسفانه همه آن نگرانى‌ها به‌قوت خود باقى است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تأکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادى که راه فعالیت‌های اقتصادى را ناهموار کرده، تهدید خارجى و موانع تحریمى است. متوقف کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دستگاه دلبماسى و تقویت یقین دفاعى کشور و تقویت سرمایه‌هاى فرهنگى و اجتماعى و تحکیم وحدت ملی است. بختیارى ادامه داد: ایران در وجه اخیر سه‌سپارى از فرصت‌هاى اصلاح اقتصادى را از دست داده است و در سال جارى که قرار بوده است مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادى، علمى و فناوری در سطح منطقه آسیاى جنوب غربى» دست یابد، با این هدف فاصله زیادى دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید
گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده
مور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن
و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی
تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار
است. فعالان صنایع معدنی برای اجرای این
اقدام دو چگونگی قابلیت‌های تخصصی کافی
دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این
فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه
با سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره
خورده است.

بختیاری در پایان تاکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌های ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از نگاهداری و تصدی‌گری بیشتر شود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود.

ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه با بحران‌ها

سید محمد اکبایک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حضار در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش تقدیرانی کرد و گفت: قدرانی که روزگاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «ذبیح اقتصاد» هستند، هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تاثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از مهمانان و مدیرمسئول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: «در رویداد در سال جاری ما به ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر مبت بر اشاره به بحران‌های پیرامون روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. ترازوی انرژی یکی از همین ابربحران‌های است.

سفره کوچک مستاجران

۴۰ درصد
 ۹۶ درصد از «مجموع حداقل دستمزد یک زوج اجاره‌نشین» در تهران صرف مسکن و خوراک می‌شود؛ این سهم هزینه‌ای در جنوب پایتخت ۷۰ درصد است. بیشترین جمعیت استانی اجاره‌نشین و بالاترین هزینه اجاره‌نشینی به «تهران» تعلق دارد. فردین یزدانی در گفت‌وگو دو پیامد اقتصادی و اجتماعی سنگینی هزینه اجاره مسکن را تشریح کرد.

تبدیل کامل پول پیش به اجاره‌بهای ماهانه به مترمربعی ۴۵۰ هزار تومان در ماه رسیده است. با توجه به رقم ۴۶۰ هزار تومانی اجاره‌بهای ماهانه در ماه گذشته، باید گفت، اجاره‌بها در تهران تقریباً بدون تغییر باقی مانده و شاخص اجاره پیشینهای پایتخت در ابتدای مهر، حاکی از «ثبات نسبی» در این بازار است.

تحقیقات میدانی نشان می‌دهد، میانگین آجرهای پیشنهادی واحدهای مسکونی در محله‌های منتخب مناطق ۲۲گانه تهران در ابتدای مهر به سطح ۲۰۰ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان آجره ۵۵ و ۵۵ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان پول پیش رسیده است. این ارقام آجره، میانگین فایلهایی است که برای همه واحدهای مسکونی میان‌تراز با میانگین ۸۳٫۹ مترمربع و عرصه بنای ۷٫۷۰۱ سالدر طرح قرار گرفته است و به معنای آجره‌های قطعی در بازار آجره نیست. بررسی اجزای رقم کل آجره‌ها نشان می‌دهد، در شهرپور میانگین رقم پیشنهادی مورچران آجره ماهانه تغییری نکرد و آنچه باعث کاهش رقم کل شده ناشی از افت خفیف میانگین پول پیش توسط مورچران است. در ابتدای شهریور رقم برای آجره ماهانه نیز ۲۰۱ میلیون تومان بوده، اما در مقابل مورچران از میزان پول پیش کاسته‌اند زیرا در ابتدای شهریور میانگین ودیعه پیشنهادی برای سوس مورچران ۲۱۱٫۵ میلیون تومان بوده است.

این ثبات نسبی در واقع، ناشی از انتظار طولانی موجران برای اجاره ملک است که با توجه به سطح شکسته توان مالی مستأجران، از افزایش رقم اجاره ماهانه نظر کرده‌اند. در وجود ثبات نسبی در بازار اجاره تهران، اما وضعیت «کیفیت زندگی» مستأجران به شدت تنزل کرده است؛ به طوری که بخش زیادی از هزینه‌های زندگی خانوارها به بخش خوراک و مسکن اختصاص پیدا می‌کند. ده‌ها دایر رسمی حاکی از آن است که بیشترین جمعیت استیفا‌ی اجاره‌نشین و بالاترین هزینه اجاره‌نشینان به

معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا گفت: انتظار داریم طرف ترکمنی با به صفر رساندن برداشت به گزارش شرکت مدیریت منابع آب ایران، محمد جوان‌بخت در دیدار با دریاشان کولیف سازنده و موفق بین دو کشور در سد دوستی، به موضوع برداشت آب از این سد برای تأمین آب دوستی در سال‌های اخیر، وزارت نیرو آب این سد را فقط برای شرب شهر مشهد استفاده می‌کند و می‌تواند با همکاری دولتی مدیریت آب ترکمنستان اعلام کرد که انتظار داریم طرف ترکمنی پایان سال فراهم شود. همچنین در این دیدار، طرف ترکمنی ضمن تأیید هماهنگی و همکاری ترکمنستان در عمیق‌تر و مضاعف کردن سد دوستی ایران را درک می‌کند. کولیف با تأکید بر رویکرد تداوم همکاری لازم را معمول خواهد کرد.

جس بجران مسکن در تهران نسبت به اواخر دهه ۹۰، تغییر کرده است. در سال‌های میانی عصر چرخ قیمت‌ها در بازار ملک، دغدغه‌های روزهای «چگونگی سپاندن ارای خرید خانوادگی» در حال حاضر، ساله آنها با «تجهیز مالی اضطراری برای پوشش هزینه اجاره» حادثه است. برسی‌های «دنیای اقتصاد» در روند نارتاری هزینه مسکن ارای می‌دهد، با سطح متوسط اجاره‌های آپارتمان در پایتخت، حدود ارای در مجموع حداقل دسدمزد روین، هر قطع همن یک قلم ضروری معیشت می‌شود و در صورتی که هزینه خوراک هم به آن فود، حدود بالای ۹۰ درصد حقوق ماهانه ارای به‌لذت. مستترها برای ارای د در این بازار عمدتاً سبد مصرف ماهانسان را بسیار محدود کرده‌اند کسری کالاها و خدمات مهم همچون پوشاک، مسافرت و تفریح و هزینه‌های ضروری درمانی را در ارایه خریدشان -هر بکر- خارج ارای‌اند. تحلیل وضعیت زندگی ارای‌نشین‌ها مشخص می‌کند، به این روند دو پیامد اقتصادی و اجتماعی به همراه دارد. ا جمله یک محدودیت‌های ضروری هر بکر ارای دسسته ا خوارها در بازارهای مصرفی، امکان رشد اقتصادی مناسب و تقویت ارای خانه‌والی‌ها را سلب کند و به تندی دطلانی‌تر فقر مسکن ارای انجامد.

[illegible]

مدیریت برداشت آب از سد «دوستی»

دینی طی چند دهه گذشته تحولات چشم‌گیری در بازار مسکن خود تجربه کرده است. از اواخر دهه نود میلادی، این شهر با سرمایه‌گذاری‌های عظیم در پروژه‌های ساختمانی، هتل‌ها، برج‌های سر به فلک کشیده و مناطق مسکونی لوکس، خود را به مراکز تجاری و گردشگری منطقه تبدیل کرده است.

بازار مسکن دبی بارها شاهد چرخه‌های رونق و رکود بوده است؛ از بحران مالی ۲۰۰۸ تاکنون گرفته تا کاهش موقت قیمت‌ها در سال‌های پس از آن، همه این‌دهنده حساسیت بازار به تغییرات اقتصادی جهانی و سیاست‌های داخلی بوده‌اند. است‌های مالیاتی، مقررات بانکی و قوانین جذب سرمایه‌گذاران خارجی نقش مهمی در شکل‌دهی این بازار داشته‌اند و ورود میلیاردرها و سرمایه‌گذاران خارجی، به ویژه در دوره‌های پس از بحران‌ها، باعث افزایش سریع قیمت‌ها و ایجاد تقاضای پیاپی شده است. در کنار این عوامل، رشد جمعیت و مهاجرت طبقه متوسط و تحصیل کرده به نیش به شکل‌گیری تقاضای واقعی برای خانه و ایجاد زیرساخت‌های خدماتی و رفاهی کمک کرده است.

بر اساس گزارشی از نشریه اکونومیست، در دبی، پرهیز از هیجان زدگی در پیش گرفتن کار آسان نیست. تقریباً روزی نسبت که خبر از اعلام یک پروژه جدید به گوش کارآفرینان می‌رسد، تبلیغات خانه‌ها در بیلبوردهای سراسر شهر به چرخه خودنمایی می‌پردازد. گرچه این شهر و برج‌های سر به فلک کشیده نشان‌دهنده این شور و شوق فعالیت هستند؛ شلوغی ترافیک گواهی دیگری بر این ماست. ورود افراد جدید هم قوی‌ها را صعودی می‌کند و همه تراکم جاذبه‌ها را به همراه می‌برد. بر اساس گزارش دبی‌تیم بانک، قیمت هر مترمربع آپارتمان در مرکز شهر دبی طی هرسال گذشته ۱۲ درصد (به دلار) افزایش یافته است. رشد دبی را در میان ۶۹ شهر بررسی شده، پس از ریاض در جایگاه دوم می‌دهد. قیمت‌های مسکن اکنون ۲۰ درصد بالاتر از اوج قبلی خود در سال ۲۰۱۴ هستند. این نشان می‌دهد که بازار کمونی در دوره رونق پیشین نیز در رفته است. در سال منتهی به ماه اوت، متوجه فروش املاک در دبی به ۴ میلیارد درهم (معادل ۱۰ میلیارد دلار) رسید. این رقم، یکسوم بیشتر کل فروش در مدت شش ماهه سال ۲۰۱۴ میلادی است که نشان‌دهنده یک دورزدنکی بزرگ در حلقه معاملات است. نشریه اکونومیست گزارش می‌دهد: آیا این میزان خیره‌کننده از رشد، فراتر از واقعیت نیست؟

این ثبت رکورد‌های پیاپی، باعث شده است تا هشدارهایی در خصوص افت احتمالی مت‌ها و دغدغه‌هایی درباره اشباع بازار (عرضه بیش از اندازه) مطرح شود. با وجود به نظر می‌رسد چنین نگرانی‌هایی اغراق شده هستند و میزان تقاضا همچنان ثابت است و شرکت‌های ساختمانی نیز منضبط‌تر عمل می‌کنند. بازار مسکن این امارت،

تهران تعلق دارد؛ یعنی حدود ۴۰ درصد از ساکنان تهران در خانه‌های ملکی زندگی نمی‌کنند. این در حالی است که طبق گزارش اخیر مرکز پژوهش‌های مجلس نزدیک به ۳۰ درصد کل خانوارهای کشور مستاجر هستند.

بر اساس بررسی‌های «دنیای اقتصاد» با توجه به سطح حداقلی خواروارها و میزان هزینه‌زنی‌کرد آنها، جنس پهای مسکن در پایتخت تهران کرده است؛ دغدغه‌آموز دستا‌سازها را به‌ربرخ‌افسانه‌ها، خنده‌دار نشان نیست، بلکه «فخفخ تان کشنده اجاره‌نشینی» است. بر اساس این مطالعات، حدود ۹۶ درصد از «حداقل دستمزد یک روح اجاره‌نشین» در تهران صرف مسکن و خوراک می‌شود. البته باید این نکته را در نظر گرفت، با توجه به اینکه خواروارها برای تسایر هزینه‌های زندگی به درآمد بالاتر و بیشتری نیاز دارند، عمداً افراد در بیش از یک شغل اقدام به کسب درآمد می‌کنند که با قیمت فردین یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن، سطح هزینه خوراک و مسکن مستاجران تحت حدود ۱۰ درصد برآورد می‌شود.

دامهای ارائه‌شده در مرکز آمار نشان می‌دهد، هزینه خوراک یک زوج مستاجر دارای یک فرزند، ۱۰۰ میلیون تومان است. این رقم شامل هزینه‌های خوراک، پوشاک، مسکن، حمل و نقل، تفریح و سایر هزینه‌های جاری است. هزینه‌های جاری برای یک خانواده با یک فرزند، ۱۰۰ میلیون تومان است. این رقم شامل هزینه‌های خوراک، پوشاک، مسکن، حمل و نقل، تفریح و سایر هزینه‌های جاری است. هزینه‌های جاری برای یک خانواده با یک فرزند، ۱۰۰ میلیون تومان است. این رقم شامل هزینه‌های خوراک، پوشاک، مسکن، حمل و نقل، تفریح و سایر هزینه‌های جاری است.

تحقیقات میدانی «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد، بسیاری از مساجران با حداقل حقوق، در سال‌های اخیر به منظور تأمین «پول پیش» خود، اقدام به فروش دارایی‌های خود کرده‌اند. این دارایی‌ها زمانی به عنوان پس‌انداز برای «زمان خرابی خانه» یا به شمار می‌رفت. در سال گذشته نیز برغم افت شدید تنسیب هزینه اجاره، اما به‌دلیل افزایش تورم عمومی، قدرت پس‌انداز مساجرانها کاهش شدید پیدا کرده و این مؤونه باعث شده برخی از مساجران به منظور تأمین هزینه مبلغ ارزان، با هدف پرداخت اجاره‌های ماهه کمتر، اقدام به فروش خودروی خود کنند.

کدام نیازهای زندگی به خاطر مسکن حذف شدند؟

«دنیای اقتصاد» در گفت‌وگوی با فردین یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد نابینان، پیامدهای اجتماعی و اقتصادی ناشی از اختصاص سهم حذاکتری سهرم‌های زندگی مساجران به خوراك و مسكن و برآورد برآورد برای قراداده است. سهرم عقد است، اگر محاسبه هزینه‌های زندگی بهتر است یا نه؟ متناسب با سطح درآمد خود هزینه می‌کنند و اگر حقوق ثابت تکلف زندگی را ندهد برای عبور از تنگنا می‌توانند یک درآمد خانوار به واسطه تامین هزینه‌های زندگی می‌رسند. بنابراین، درصد از کل درآمد خانوارها بر اساس یک حقوق ثابت به خوراك و مسكن اختصاص می‌یابد. براساس مطالعات صورت گرفته در سال ۱۴۰۳، سهرم هزینه خانوارها برای خوراك و سرسپانه حدود ۹۶ درصد از کل درآمد را به خود اختصاص می‌دهد و عمال پول چندان برای سایر هزینه‌ها باقی نمی‌ماند. از این ۲۰ درصد باقی مانده، درصد برای سلامت هزینه می‌شود و تنها ۱۰ درصد از کل درآمد برای مخارج دیگر باقی می‌ماند.

این موضوع مشخصاً به این معناست که هزینه‌ها در برابر سطح درآمد‌ها بسیار بالاتر است. افراد حقیقی نسبت به هزینه‌های درآمدی نیز صرفه‌جویی می‌کنند. با توجه به این اختصاص یافتن کل هزینه‌های زندگی به ضروریات زندگی، یعنی، خوراک، مسکن و سلامت، دیگر هزینه‌های همچون سفر، تفریح و تفریحات و سفر تقریباً از سبد هزینه‌های خانوارها حذف شده و هزینه‌های مربوط به پوشاک و لوازم خانه به حداقل ممکن رسیده است. در واقع استانداردهای زندگی در کشور هر ساله پایین‌تر می‌آید و با افت چند درجایی همراه می‌شود و مجموعه این اتفاقات فقط در یک کلمه خلاصه می‌شود: «فقیر».

در واقع مستشاران هر سال در مقایسه با قبل، فقیرتر شده که این امر با پیامدهای اجتماعی و اقتصادی گسترده‌ای همراه خواهد شد. فقر با انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی همراه است که به‌کارهای اجتماعی، تبعیض و برابری‌های اقتصادی و اجتماعی، خشونت و درگیری‌های خانوادگی، افزایش طلاق، مشکلات روحی و روانی از مهم‌ترین پیامدهای آن است. از دیگر آثار اجتماعی تأثیرگذار، مهاجرت افراد به شهرهای امیدمن سطح زندگی مستشاران و سرخوردگی ناشی از تغییرات منفی است.

اما مهم‌ترین پیامد اقتصادی که فقر برای مستحاجران دارد و کمتر کسی به آن توجه می‌کند، این است که خانوار پولی برای پس‌انداز و هزینه‌های اضافی ندارد و مخارج تقاضاهای ضروری به شدت کاهش خواهد یافت. این باعث می‌شود که تقاضا برای کسب و کار نیز به حد قابل توجهی کاهش یابد و سطح فعالیت کسب و کارها نیز پایین بیاید در نتیجه درآمد کمتری عاید خانوارها می‌شود. این کاهش درآمد کسب و کاره‌ها چرخه اقتصادی را تشدید و وضعیت معیشتی آنها را بدتر می‌کند، در واقع افراد در چرخه تورم و رکود قرار می‌گیرند.

آب از سد دوستی، مساعدت کند تا امکان تامین آب شهر مشهد تا پایان سال فراهم شود. رئیس کمیته دولتی مدیریت آب ترکمنستان ضمن قدردانی از همکاری‌ها و تعاملات بسیار پنج‌میلیون نفر ساکنان شهر مقدس مشهد اشاره کرد و افزود: به دنبال کاهش منابع آب سد

به صفر رساندن برداشت آب از سد دوستی، مساعدت کند تا امکان تامین آب شهر مشهد تا فین در بهره‌برداری مشترک از سد دوستی طی دو دهه گذشته و حسن روابط میان دو کشور، ی مشترک دو کشور، خاطرنشان کرد: به منظور تامین مطالبه طرف ایرانی، پیگیری و مساعدت

سرخس در شمال شرق خراسان رضوی احداث شده است. این سد از نوع خاکی با هسته رسی به است. این سد با همکاری مشترک ایران و ترکمنستان ساخته شده و عملیات اجرایی ساخت آن ساراف رئیس‌جمهور ترکمنستان افتتاح شد.

بلوغ بازار مسکن دی

بالاخره به مرحله بلوغ خود رسیده است. با این حال، با نگاهی به تاریخ پرفراز و نشیب دینی از روش‌ها و سقوط‌های عظیم، باید پذیرفت که هیچ رکودی بی‌سابقه نبوده است. اکنون، مشاوران املاک هشدار می‌دهند که دیگر «فرصت‌های دمدست» که جرقه زدن کشتی را زدند، در دسترس نیستند. میلیاردر روسی که تر پی آغاز جزیی خرید برای متوقف کرده‌اند؛ تعداد غول‌های تجاری هند -ستارگان بالیوود که به دنبال پناهگاهی با تنها چند ساعت فاصله از بمبئی هستند- محدود شده است و شمار سرمایه‌داران ظهور از راهی دیجیتال نیز دیگر انقدر زیاد نیست. علاوه بر این، افزایش شدید هزینه‌های زندگی در امارات، به‌ویژه گران شد. بی‌رویه یک نوشیدنی وارداتی یا یک پیراهن تابستانی، ممکن است باعث شود جاذبه برای طبقه متوسط کم‌رنگ شود.

مبادی ۳ گانه تقاضای مسکن دبی

براساس این گزارش، تا این حال، تقاضا در حال حاضر همچنان پودر بت نه می‌رسد. بر اساس برآوردهای موقت مشاور «هلنی و پارتنر» جمعیت میلیون‌ها نفر امارات اسامال با افزایش ۸۰۰ نفری مواجه خواهد شد؛ رشدی که بیش از هر جای دیگر در جهان است. در واقع، سفر گذشته دبی رکوردی تازه در فروش املاکی به ارزش ۱۰ میلیون دلار یا بیشتر ثبت کرد. با وجود این، عامل اصلی افزایش قیمت خانه، ورو افزایش کمراسل در امارات به ۱۱ میلیون نفر رسیده است؛ یعنی یک پنجم جمعیت ساکنان است. از زمانه جوانی و تحصیل کرده‌تر از موج‌های پیشین به سرعت در صاحب خانه می‌شوند.

کارگزاران املاک، مشتریان خود را شامل این گروه‌ها توصیف می‌کنند: ساکنان بریتانیایی که از افت کیفیت زندگی در کشورشان ناراضی‌اند؛ کارآفرینان آفریقایی که دبی را برای سکونت و مدیریت کسب‌وکار خود در کشور هایشان برگزیده‌اند و اروپایی‌هایی

♥ **دوری از تیم ملی سخت ترین روزهای زندگی‌ام بود**

بهناز طاهرخانی، کاپیتان باتجربه فوتبال بانوان ایران و بازیکن تیم ملوان، از روزهای سخت و شیرین فوتبالش می‌گوید؛ از دوری یکساله از تیم ملی تا بازگشت دوباره با انگیزه‌ای بیشتر. او باور دارد سن فقط یک عدد است و آینده فوتبال بانوان ایران با پشتکار بازیکنان و حمایت مسئولان می‌تواند در سطح آسیا و حتی جهان بدرخشد.

علاقه‌تان به فوتبال از کجا شروع شد و چه کسی بیشترین تأثیر را داشت؟

علاقه من به فوتبال از دوران کودکی شکل گرفت و خانواده‌ام همیشه پشتیبانم بودند.همچنین دوست دارم از مریم‌ا خانم جعفری قدردانی کنم که با اعتماد و راهنمایی‌های ارزشمندشان مسیر فوتبال‌ام را هموار کردند.

شرایط فعلی فوتبال بانوان ایران را چطور ارزیابی می‌کنید؟

فوتبال بانوان در سال‌های اخیر پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشته و بازیکنان مستعد و باانگیزه‌ای در تیم ملی حضور دارند. البته اگر حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها جدی‌تر شود، می‌توانیم به جایگاه‌های بالاتری در آسیا و حتی عرصه جهانی برسیم. من مطمئنم با تلاش بازیکنان و حمایت مسئولان، آینده فوتبال بانوان ایران روشن خواهد بود.

کاپیتان بودن در تیم ملی و باشگاه چه مسئولیتی برایتان دارد؟

کاپیتانی مسئولیت بزرگی است، اما من آن را فرصتی برای کمک به هم‌تیمی‌ها و ایجاد انگیزه می‌دانم. با تمرکز بر تمرینات، حفظ روحیه تیم و همکاری نزدیک با مربیان، سعی می‌کنم فشارها را مدیریت کرده و انرژی مثبت را به تیم منتقل کنم. برای من مهم است که همه با هم پیشرفت کنیم و بهترین نتایج را به دست آوریم.

عملکرد اسمال ملوان و نقش شما در تیم چگونه بوده است؟

خیلی خوشحالم که اسمال در کنار تیم جوان، متحد و باانگیزه ملوان بازی می‌کنم. بازیکنان ما استعداد زیادی دارند و مطمئنم اگر فرصت داشتیم چند بازیکن با تجربه بیشتر به تیم اضافه شود، می‌توانستیم عملکرد بهتری داشته باشیم و قطعاً نتایج بهتری هم می‌گرفتیم. برای من سن فقط یک عدد است؛ آنچه اهمیت دارد تلاش، تمرکز و عشق به فوتبال است. ترکیب تجربه من با انرژی بازیکنان جوان باعث می‌شود عملکرد خوبی داشته باشیم. هواداران انرژی هم همیشه با حمایت‌های پرشورشان انگیزه ما را دوچندان می‌کنند.

سخت‌ترین لحظه ورزشی‌تان چه بوده است؟
حدود یک سال و نیم از تیم ملی دور بودم و این فاصله برایم بسیار سخت بود. اما همین جدایی به من یادآوری کرد که چقدر به تیم ملی کشورم عشق می‌ورزم. در آن دوران با وجود همه چالش‌ها تلاش کردم بهترین عملکردم را حفظ کنم تا برای بازگشت آماده باشم. این تجربه به من آموخت که صبر، پشتکار و تمرکز بر هدف، کلید عبور از سخت‌ترین شرایط است.

بزرگترین آرزوی فوتبالی شما چیست؟
بزرگترین آرزویم این است که همیشه با تعهد و تلاش، بهترین عملکردم را برای تیم ملی و باشگاه‌ام ارائه دهم و در موفقیت‌های ملی و بین‌المللی سهم داشته باشم. امیدوارم الهام‌بخش بازیکنان جوان‌تر باشم و نقشی در رشد فوتبال بانوان ایران ایفا کنم.

اگر به گذشته بازگردید، چه توصیه‌ای به نوجوان فوتبالبست خودتان دارید؟

اگر به گذشته برگردم، به نسخه نوجوان خود می‌گفتم که همیشه به تلاش و تمرین‌های مستمر ایمان داشته باش و هیچ وقت انگیزه و عشق به فوتبال را از دست نده. همچنین به خودش یادآوری می‌کردم که صبر و پشتکار، همراه با احترام به تیم و هم‌تیمی‌ها، مهم‌ترین ابزار برای رسیدن به موفقیت است.

.....

♥ **بی احترامی یک بازیکن ،جرقه جدایی**

هر گاه پرسپولیس روند بر فراز و نشیبی را طی می کند ناخودآگاه نگاه‌ها به سمت مردی می‌چرخد که موفقیت‌های متعددی را با این باشگاه به دست آورده است. برانکو ایوانکوویچ، مربی سابق تیم‌های ملی و پرسپولیس یکی از مربیان موفق سرخ‌ها در سال‌های گذشته بود که توانست با این تیم به قهرمانی لیگ برتر و صعود به فینال لیگ قهرمانان آسیا دست یابد. در واقع نام برانکو به عنوان یک ال‌ترناتیو جدی همواره مطرح بوده اما سرمربی پرسپولیس همیشه تلاش کرده اظهاراتی انجام ندهد که موجب ایجاد حاشیه در این باشگاه شود.

صحت یا سرمربی سابق پرسپولیس نیز این موضوع را به اثبات می‌رساند که برانکو نسبت به جایی که پیش‌تر در آن فعالیت داشته همواره با احتیاط صحبت می‌کند.

برانکو در گفت‌وگو با «ایران ورزشی» در خصوص حضورش در تیم‌های ملی عمان و چین گفت: «حضور در این دو تیم تجربه خوبی بود.» او در خصوص احتمال حضورش در جمع سرخ‌پوشان بیان داشت: «فعلا هیچ برنامه‌ای ندارم و ترجیح می‌دهم مذاکره‌ای نداشته باشم. البته برای آینده برنامه‌هایی دارم و پیشنهادهایی به دستم رسیده است که برای موافقت با این گزینه‌ها باید شرایط همکاری وجود داشته باشد.»

نفر خط دفاع تا علی‌بور به حداقل برسد و فرم بازی تیم بهتر به نظر بیاید.

در پی این بازی مالکنه و فشار شدیدتر روی دروازه حریف، پرسپولیس به دو موقعیت جدی و یکی دو موقعیت نصف و نیمه هم دست یافت اما عجیب اینکه تعداد موقعیت‌ها به هیچ وجه متناسب با فشار روی دروازه حریف نبود یا درست‌تر اینکه فشار وارد شده به دروازه حریف آنقدر نبود که منجر به موقعیت‌های قطعی گل بیشتری شود.

به هر حال آنچه در این بازی باید مورد نقد قرار بگیرد نمایش نیمه دوم پرسپولیس است که با اولین موقعیت جدی حریف دروازه‌اش را باز شده دید، تلاش برای رسیدن به گل مساوی کافی نبود و مشخص نیست اگر پنالتی اعلام نمی‌شد چطور به گل می‌رسید و بعد از گل مساوی هم هیچ پلن واضحی برای رسیدن به گل دوم دیده نشد.

در واقع پرسپولیس به‌هیچ وجه نتوانست نمایش نسبتاً امیدوارکننده نیمه نخست را در نیمه دوم تکرار کند و زمانی به پنالتی دست یافت که فوتبالی ناامیدکننده در فاز حمله ارائه می‌داد. این ناامیدی البته بعد از گل تساوی نیز در بازی تیم هاشمیان مشهود بود و تغییرات هیچ کمکی به بهبود شرایط فنی تیم نکرد. نکته مهم اینجاست که تیم پرسپولیس با وجود بازی در خانه و مقابل حریفی که از هر نظر از لحاظ فنی پایین‌تر است و تماشاگری هم ندارد چیزی برای ارائه ندارد یا حداقل اینکه هر چه زمان بازی پیش می‌رود کیفیت فاش‌نژول می‌کند. در واقع عجیب است که فشار پرسپولیس برای رسیدن به گل برتری اصلاً به اندازه‌ای نیست که باید باشد و در کمال تعجب به‌جای اینکه در لحظات پایانی منتظر رسیدن به گل برتری تیم هاشیمان باشیم نگران دریافت گل هستیم کمااینکه اگر آن برخورد براجمه و تیکدری پنالتی اعلام می‌شد الان اولین شکست تیم هاشمیان رقم خورده بود و اصلاً نمی‌شد گفت این باخت ناعادانه بوده است. با وجود این ضعف‌های مشهود و نکات مهمی که همچنان کارشناسان و پیشکسوتان به آن اشاره می‌کنند، وحید هاشمیان در کنفرانس‌های بعد از بازی طوری از نمایش تیمش تعریف می‌کند که انگار از تیمش یک فوتبال کم‌نقص با موقعیت‌های گل پرشمار را دیده‌ایم که فقط بدشانسی یا بی‌دقتی بازیکنان مانع از برد این تیم شده اما واقعیت این است، کیفیت فنی ارائه شده از پرسپولیس در هر مسابقه آن‌قدر بالا نیست که بتوان گفت این تیم فقط با بدشانسی به برد دست نیافته است.

در عین حال مشخص نیست هاشمیان به حرف‌هایی که می‌زند واقعاً باور دارد یا این صحبت‌ها را مطرح می‌کند تا فشار را از روی خود بردارد اما واقعیت اینجاست که دیگر هیچ‌کس با او همراه نیست و حتی اگر امار همراهی‌اش کند – که این‌گونه نیست – باز هم هواداران توجیهاتش را نمی‌پذیرند و به حرف‌هایش باور ندارند.

آماده برای جدایی

پرسپولیس از ۶ بازی ابتدایی خود فقط ۸ امتیاز به دست آورده و ۱۰ امتیاز از دست داده است. در عین حال گل‌گیری که ۷ باخت متوالی مقابل پرسپولیس داشت از این تیم امتیاز گرفت. گل‌گیر در هابازی قبلی مقابل پرسپولیس حتی دروازه سرخ‌ها را هم باز نکرده بود که به این مهم نیز دست یافت. غیر از اینها پرسپولیس هاشمیان رکوردهای منفی دیگری را هم خلق کرده که هر هفته قوی‌ترش می‌کند؛ مثلاً همین بدترین شروع ده فصل اخیر.

با این حال باشگاه پرسپولیس دیروز هیچ موضعی در قبال این نتیجه ضعیف و تداوم ناکامی‌های تیم هاشمیان نگرفت و مشخص هیأت مدیره و مدیرعامل تا کی پای سرمربی خود خواهند ماند. با این حال هاشمیان در نشست خبری بعد از بازی دو بار تأکید کرد تا وقتی هست نهایت تلاشش را به‌کار می‌گیرد. این یعنی که خودش کماکان امیدوار است شرایط بهبود یابد و اهل استعفا نیست اما اگر قرار به کنار گذاشتش حتی در همین هفته ششم باشد هم مشکلی ندارد و با این مسأله کنار می‌آید.

پیکان تهران که شروعی مناسب در لیگ برتر داشت، در هفته ششم لیگ برتر مقابل مس رفسنجان قرار گرفت؛ خودروسازان در صورت پیروزی در بازی مقابل مس می‌توانستند به صدر جدول برسند اما شکستی غیرمنتظره را متحمل شدند. نکته قابل توجه درباره پیکان در فصل جاری حضور پرتعداد بازیکنان جوان در ترکیب این تیم است؛ بازیکنانی که درخشش مناسبی هم داشته‌اند و به چشم آمده‌اند. در بازی اخیر پیکان مقابل مس رفسنجان اما بازیکنان جوان پیکان نتوانستند سرمربی خود را راضی کنند. دقیقی در این خصوص می‌گوید: «برخی بازیکنان ما لوس هستند و دنبال حواشی و پرت هستند. در فوتبال باید مرد باشی. باید روحیه‌ای جنگنده و قوی داشت. حواشی به فوتبال و فوتبالبست کمکی نمی‌کند؛ برای رشد باید عمق فوتبال را درک کرد.»
سرمربی پیکان با اشاره به اعتمادی که به بازیکنان جوان می‌کند، معتقد است: «بعدی می‌دانم مربی‌ای به این راحتی فضایی برای حضور جوانان در این سطح فراهم کند. بازیکنانی که به بازی‌ها رسیده‌اند باید قدر این فرصت را بیشتر بدانند. بازیکنانی که قبلاً در پیکان فرصت داشتند و برای اثبات شایستگی خود در مس رفسنجان تلاش کردند، با جوانانی که در پیکان خود را به فوتبال کشور معرفی کردند، نباید این فرصت را به سادگی از دست بدهند و باید درس بگیرند. اینکه تیم امید چه شد و تیم ملی بزرگسالان چه شد نباید ذهن‌شان را مشغول کند.»

شاهرخی: کشتی و والیبال از فوتبال جلوزند

هفته ششم مسابقات لیگ برتر در حالی امشب با

برگزاری دیدار تیم‌های چادرملو و استقلال به پایان می‌رسد که فاصله امتیازی تیم‌ها با یکدیگر بسیار نزدیک است. در این بین یکی از ضعف‌های لیگ برتر را می‌توان در خط حمله تیم‌ها جست‌وجو کرد تا جایی که هم‌اکنون تیم گل‌گیر سیرجان، صدرنشین لیگ برتر در ۶ بازی، ۵ گل به ثمر رسانده است و این نشان‌دهنده ضعف تیم‌ها در گلزنی است. البته تیمی همچون استقلال که عملکرد پرفرندی داشته نیز ۷ گل زده دارد.

همایون شاهرخی، مربی سابق فوتبال ایران در

خصوص وضعیت فوتبال ایران و لیگ برتر به «ایران

ورزشی» گفت: «متأسفانه فوتبال ما در حال نزول است و سال به سال وضعیت‌مان بدتر می‌شود. این در حالی است که کشورهای دیگر در حال پیشرفت هستند اما فوتبال ایران ضعیف‌تر می‌شود. فوتبال ما از نظر سخت‌افزاری مشکلات زیادی دارد و این در حالی است که مقدمه بازی فوتبال، داشتن یک زمین خوب و استاندارد است اما تیم‌های بزرگ ما از این موضوع بهره نمی‌برند و هفته به هفته برای برگزاری بازی‌های لیگ به دنبال زمین هستند که این برای لیگ برتر زشت است.»

او به صحبت‌های خود این‌گونه ادامه می‌دهد: «ما فقط برای برگزاری مسابقات فوتبال بازیکن داریم که این هم به خاطر مسائل مالی

است و اگر تیم‌ها به بازیکنان پول خوبی نمی‌داند؛ برای برگزاری لیگ بازیکن هم نداشتیم. چند سالی است که هیچ پدیده نوظهوری در فوتبال نداریم و این باعث شده تا در رده‌های پایه دچار مشکل شویم. تیم‌های پایه هر از چند گاهی در مسابقات نتیجه می‌گیرند اما هیچ برنامه‌ای برای آن تیم موفق نداریم و این باعث می‌شود تا پدیده‌های فوتبال ایران نابود شوند. دل‌مان را به بازیکنان ۳۵ساله خوش کردیم.»
شاهرخی بیان داشت: «برای قرار گرفتن فوتبال ایران در ریل پیشرفت باید ابتدا به مدارس فوتبال اهمیت دهیم و برای این مدارس برنامه داشته باشیم. متأسفانه تیم‌ها چنان اهمیتی به رده‌های پایه خود نمی‌دهند و دلیل آن پول‌های کلانی است که در فوتبال ما هزینه می‌شود که البته هیچ آورده‌ای ندارد. متأسفانه پول مهم‌ترین موضوع در مدارس فوتبال محسوب می‌شود و در این مدارس به ساخت بازیکن اهمیتی نمی‌دهند. جدیداً شنیدم‌ام که یکی از مدارس فوتبال به والدین بازیکنی پیشنهاد دادند که در قبال دریافت مبلغی میلیونی فرزندشان را به تیم ملی می‌بردا نمی‌دانم این ادعا چه قدر صحت دارد اما باید موضوع پیگیری شود.»

این مربی سابق فوتبال افزود: «تا زمانی که پول اولویت اصلی مدارس فوتبال‌مان باشد، هیچ پیشرفتی نخواهیم کرد. بچه‌ها با وعده‌های زیاد وارد مدارس فوتبال می‌شوند و با امید فراوان برای پیشرفت‌شان تلاش می‌کنند اما با دروغ روبرو می‌شوند. با این مسائل به هیچ وجه پیشرفت نخواهیم کرد. تا زمانی که تیم‌های ما برای گلزنی تنها به دنبال اتفاقات فوتبالی هستند و هیچ برنامه‌ای ندارند، نمی‌توان توقعی از لیگ برتر داشت.»

او با اشاره به وضعیت لیگ برتر بیان داشت: «۴۰ سال است که تیم‌های استقلال و پرسپولیس برای رسیدن به قهرمانی با یکدیگر می‌جنگند و سایر تیم‌ها هم یا در اواسط جدول حضور دارند و یا در پایین جدول به دنبال بقا هستند اما حالا این دو تیم هم شرایط خوبی ندارند و هواداران شاهد فوتبال زیبایی از این دو تیم نیستند و با ناامیدی و خستگی به خانه باز می‌گردند. سال‌هاست که در تیم‌های پرسپولیس و استقلال جدولی دیده نشده و فقط این دو تیم به دنبال برد هستند و به جز این هیچ چیزی برای‌شان اهمیت ندارد.»

بازی مرگ و زندگی

جدی خلق کند و در نهایت در کمال ناباوری شکست خورد. این باخت، هم روحیه بازیکنان را تحت‌تأثیر قرار داد و هم فشار روانی روی ساینپتو را دوچندان کرد. حالا آبی‌ها امیدوارند که بازگشت به لیگ برتر فرصتی برای جبران باشد؛ فرصتی که اگر از دست برود، پیامدهای سنگینی در پی خواهد داشت.

ترکیب احتمالی و غیبت بازیکنان خارجی

شنیده‌ها حاکی از آن است که ساینپتو در این بازی قصد دارد تغییراتی در ترکیب تیمش ایجاد کند. برخی بازیکنان خارجی استقلال نظیر نازون و جنیو احتمالاً جایی در ترکیب نخواهند داشت و سرمربی ترجیح می‌دهد به جوانان باشگاه میدان دهد. این تصمیم می‌تواند به تیم انگیزه تازه‌ای تزریق کند و هم ریسک بزرگی باشد چراکه بازیکنان جوان در چنین بازی‌های حساسی ممکن است تحت فشار قرار بگیرند.

از سوی دیگر، انتخاب دروازه‌بان استقلال همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. ساینپتو در هفته‌های اخیر بارها ترکیب خط دروازه را تغییر داده و هنوز به یک گزینه ثابت نرسیده است. این موضوع نیز می‌تواند بر ثبات دفاعی اثر بگذارد.

هیچ کس حرف‌های هاشمیان را باور ندارد

عُرفان حمیدی – عجیب‌ترین نکته در بازی‌های اخیر پرسپولیس همین مصاحبه‌های بعد از بازی وحید هاشمیان است که با نشستن پای حرف‌هایش یا خواندن آنچه گفته حتماً متعجب می‌شوید و از خودتان می‌پرسید: از کدام بازی حرف می‌زنند؟

پرسپولیس مقابل گل‌گیر یک نیمه امیدوارکننده داشت و شاید به همین خاطر است که هاشمیان گفته یکی از بهترین بازی‌های تیمش را دیده است. با این حال نکته اینجاست که بازی مالکنه و با فشار بیشتر نسبت به مسابقات قبلی این تیم ناشی از نمایش و استراتژی حریفش بود. در واقع تیم مهدی تارتار در نیمه نخست عقب نشسته بود و در زمین خودش دفاع می‌کرد. همین باعث شد تا پرسپولیس بالا آمده، مدافعان بعضاً روی خط نیمه باشند، فاصله آخرین

عجیب‌ترین نکته در بازی‌های اخیر پرسپولیس همین مصاحبه‌های بعد از بازی وحید هاشمیان است که با نشستن پای حرف‌هایش یا خواندن آنچه گفته حتماً متعجب می‌شوید و از خودتان می‌پرسید: از کدام بازی حرف می‌زنند؟

پرسپولیس مقابل گل‌گیر یک نیمه امیدوارکننده داشت و شاید به همین خاطر است که هاشمیان گفته یکی از بهترین بازی‌های تیمش را دیده است. با این حال نکته اینجاست که بازی مالکنه و با فشار بیشتر نسبت به مسابقات قبلی این تیم ناشی از نمایش و استراتژی حریفش بود. در واقع تیم مهدی تارتار در نیمه نخست عقب نشسته بود و در زمین خودش دفاع می‌کرد. همین باعث شد تا پرسپولیس بالا آمده، مدافعان بعضاً روی خط نیمه باشند، فاصله آخرین

دقیقی: بازیکنان ما لوس هستند

به دنبال کسب نخستین برد فصل خود بود. با این حال، آنچه در زمین رقم خورد کاملاً به سود میزبان تمام شد. اما فراتر از نتیجه، ماجرای حضور فرزانه نصر روی نیمکت یاسام به سؤزه اصلی تبدیل شده است. نصر که فصل گذشته هدایت تیم تام اصفهان را بر عهده داشت، پس از انصراف آن باشگاه از ادامه فعالیت در لیگ، امتیاز تیم خود را به کردستان منتقل کرد. شرط او برای این انتقال، ادامه حضورش به عنوان سرمربی بود؛ توافقی که ظاهراً حالا به زبان یاسام تمام شده است.

نیمه نخست مسابقه با تساوی بدون گل به پایان رسید، اما در نیمه دوم تیم سیاهان که هدایتش را بیان محمودی بر عهده دارد، بازی را در دست گرفت. شاگردان او با حملات پرت دربی سرانجام دروازه یاسام را گشودند. ابتدا زهرا معصومی با شوتی دقیق گل نخست را زد و دقیقی بعد، ترنم انصاری گل دوم را به ثمر رساند تا پیروزی سیاهان قطعی شود.

قضاوت این دیدار را مهناز ذکایی بر عهده داشت و بهاره سیفی نپاؤندی، آنا لُشنی و زهرا رئیسی، او را در امر داوری یاری کردند. انسبه خیار مافی‌زاد نیز به عنوان ناظر داوری در زمین حضور داشت.

این دومین برد فصل سیاهان بود و باعث شد این تیم در جدول رده‌بندی چند پله صعود کند. در مقابل، وضعیت برای یاسام وخیم‌تر شد. تیم کردستانی که تنها یک امتیاز از چهار بازی گرفته، حالا یکی از گزینه‌های اصلی سقوط به لیگ یک محسوب می‌شود؛ آن هم در حالی که هنوز بخش عمده‌ای از فصل باقی مانده است. بسیاری از هواداران و حتی مدیران محلی بر این باورند که نصر تنها امتیاز تیم را به کردستان آورد، اما از نظر فنی نتوانسته عملکردی قابل قبول ارائه دهد.

تیم او در چهار بازی فقط یک گل زده و ۱۲ گل دریافت کرده است؛ آماری که گویای بحران عمیق در ساختار تیمی یاسام است. با این وجود، به نظر می‌رسد مدیریت باشگاه هنوز تصمیمی برای تغییر کادر فنی ندارد.

در میان حواشی این مسابقه، تقابل نصر با تیم سابق خود، سیاهان اصفهان، نیز جالب توجه بود. او در بازگشت به شهر خودش، نتوانست مقابل شاگردان بیان محمودی کاری از پیش ببرد و شکست دیگری در کارنامه‌اش ثبت شد.

آینده یاسام در لیگ برتر در خطر است و اگر مدیریت باشگاه به‌موقع تصمیم‌گیری نکند، شاید خیلی زود کار از کار بگذرد. یاسام اکنون نیازمند یک تصمیم بزرگ است؛ یا باید به تغییرات فنی تن دهد، یا باید از هم‌اکنون خود را برای سقوط آماده کند. لیگ برتر فوتبال زنان در این فصل رقابتی‌تر از همیشه است و تیم‌هایی که در شروع کار امتیاز از دست می‌دهند، در ادامه راه پستی می‌توانند جبران کنند. به نظر می‌رسد اگر مدیران یاسام می‌خواهند سهمیه لیگ برتر را حفظ کنند، باید همین حالا فرصت تعویض نصر را از دست ندهند.

هفته ششم لیگ برتر فوتبال ایران با دیدار حساس تیم‌های چادرملو یزد و استقلال ادامه خواهد یافت؛ دیداری که یکشنبه‌شب در ورزشگاه تختی تهران برگزار می‌شود. برگزاری مسابقه در این استادیوم از همان ابتدا بحث‌برانگیز بود. هم استقلال و هم پرسپولیس بارها اعلام کرده‌اند که تمایلی به بازی در تختی ندارند زیرا این ورزشگاه به دلیل مشکلات زیرساختی، کیفیت نامطلوب چمن و امکانات ناکافی، شرایط لازم برای برگزاری دیدارهای بزرگ لیگ را ندارد. با این حال، چون در تقویم لیگ تیم چادرملو به عنوان میزبان معرفی شده، چاره‌ای جز برگزاری این بازی در تختی باقی نمانده است.

استقلال و بحران نتایج ضعیف

آبی‌پوشان تهرانی در شرایطی به مصاف تیم یزدی می‌روند که حال و روز خوشی ندارند. استقلال با هدایت ریکاردو ساینپتو، سرمربی پرتغالی، از ۸ مسابقه اخیر خود در رقابت‌های مختلف ۱۱ام از لیگ نتخبگان و سوپرجام– تنها یک پیروزی به دست آورده است. این امار ضعیف‌ترین شروع استقلال در تاریخ باشگاه محسوب می‌شود و طبیعی است که فشار زیادی روی نیمکت این تیم وجود داشته باشد.

ساینپتو اکنون بیش از هر زمان دیگری در معرض انتقاد و حتی شایعه اخراج قرار گرفته است. او به خوبی می‌داند که شکست در دیدار یکشنبه‌شب می‌تواند آخرین فرصت‌هایش را نیز از بین ببرد. استقلال برای عبور از این بحران به شدت نیازمند پیروزی است؛ بردی که بتواند هم جایگاه تیم در جدول را ترمیم کند و هم امیدواری را به اردوی هواداران بازگرداند.

باز تاب شکست مقابل المحرق

آخرین نمایش استقلال در زمین مسابقه چندان امیدوارکننده نبود. این تیم در دیداری بین‌المللی برابر المحرق بحرین علی‌رغم مالکیت بالا بر توپ و میدان، نتوانست موقعیتی

● دلار ۹۳٫۴۰۰ ● یورو ۱۰۸٫۸۲۰ ● پوند ۱۲۵٫۴۸۰ ● درهم ۲۵٫۵۵۰ ● لیر ۲۰٫۳۰۰ ● سکه ۸۵٫۴۵۰٫۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶٫۶۱۰٫۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵٫۲۰۰٫۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶٫۷۴۰٫۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴٫۸۰۰٫۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷٫۵۹۰٫۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰٫۱۰۰٫۰۰۰ ●

روزنامه **دراقتصاد** www.marzeghtesad.ir
دوشنبه ۲۸ مهر ماه ۱۴۰۴ شماره ۷۸۳

www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

مشکلات بزرگ معادن کوچک

مر تفضی اکبری – حدود ۹۰ درصد از معادن کشور را معادن کوچک و متوسط می‌پیماس تشکیل می‌دهند. بیش از ۸۰ درصد اشتغال در بخش معدن نیز مربوط به این گروه از معادن است.

هر چند این چالش‌ها برای تمام حوزه معدن یکسان است، اما با ضرب و تاثیر بیشتری برای معادن کوچک نمود پیدا می‌کند. برای مثال تامین و فروش مواد ناریه انحصاراً در اختیار وزارت دفاع است و کمبود آن به معضلی برای معدنکاران تبدیل شده است. همین موضوع با شدت بیشتری به معضلی برای معادن کوچک که دسترسی کمتر و منابع مالی محدودتری در اختیار دارند، تبدیل شده است.این وضعیت در مورد تامین سوخت هم صدق می‌کند، در حالی معادن بزرگ با دسترسی‌های ویژه و پرداخت هزینه بیشتر به سوخت جایگزین دست پیدا می‌کنند، معادن کوچک این امکان را ندارند. علاوه بر موارد مذکور مشکلاتی نیز در حکمرانی معدنی مشهود است. برای نمونه سیاستگذار درصد حقوق دولتی را برای معادن کوچک و بزرگ به طور یکسان افزایش می‌دهد. این در حالی است که به طور معمول معادن کوچک صرفاً یک حلقه از زنجیره هستند و حاشیه سود پایینی دارند. درحالی‌که معادن بزرگ یک زنجیره کامل را در اختیار دارند و سود آنها قابل قیاس با معادن کوچک نیست. شرایط فعلی سبب شده تا معادن کوچک که حاشیه سود کمی دارند با سرعت بیشتری به سمت تعطیلی حرکت کنند. در چنین شرایطی احیا این دست از معادن نیازمند همکاری و توجه ویژه‌ای است.در همین رابطه، مهرداد اکبریان، نایب رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران به «دنیای اقتصاد» گفت: از نظر تعداد پروانه‌های بهره‌برداری ۸۳ درصد معادن ایران کوچک و متوسط و ۱۷ درصد معادن مقیاس بزرگ هستند. اما اگر از نظر میزان تولید بررسی کنیم، ۹۰ درصد میزان تولید مربوط به معادن بزرگ و ۱۰ درصد مربوط به معادن کوچک است. در حال حاضر برخی از معادن به

سر نوشت زبان در عصر دیجیتال

کاهش می‌یابد؛از نظر خودارزبلی، تنها۲۴درصد شرکت‌کنندگان

در نظرسنجی خود را «یونسدگان خوب» می‌دانند،۴۷درصد

از گروه‌های سنی تفاوت محسوسی نشان می‌دهند: بیش از نیمی ازافراد زیر ۳۰سال گفتندکه داستان یا مقاله می‌نویسند، را چندن توانمند نمی‌دانند. کسانی که مدرک دانشگاهی دارند یا سن بالاتری دارند، بیشتر احتمال دارد که خود را نویسند

۴۱درصد می‌گویند گاهی از خط تیره استفاده می‌کنند.

خوب توصیف کنند.

در زمینه‌نشانه‌گذاری، نقطه‌ و حروف بزرگ بیشترین استفاده

را دارند (به ترتیب ۷۲ و ۶۴درصد «خیلی زیاده»)، مقابل،

تنها ۱۱درصد از مردم به طور منظم نقطه‌ویرگول می‌گذارند و

۴۱درصد می‌گویند گاهی از خط تیره استفاده می‌کنند.

فرصت صادرات را به معادن کوچک و متوسط می‌داد، وابستگی معادن کوچک به بازار داخل از بین می‌رفت. به‌طوری که این معادن می‌توانستند حاشیه سود بالاتری داشته باشند و طرح‌های توسعه‌ای خود را دنبال کنند. نایب رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران تصریح کرد: سیاستگذاری دولت و حکمرانی معدنی برای معادن بزرگ و کوچک یکسان است. این نقص است و سیاستگذاری باید برای هر دو بخش متفاوت باشد. نمی‌توان آن‌طور که درباره معادن بزرگ باهمیلیون‌ها تن استخراج صحبت می‌کنیم راجع‌به یک معدن ۲۰۰ تنی هم صحبت کنیم. مجلس زمانی که بودجه را بررسی می‌کند، برای بخش معدن به عنوان محل تامین هزینه‌های دولت، اعداد غیرمنصفانه‌ای را پیشنهاد می‌دهد و دولت را مکلف به دریافت این مبالغ می‌کند.

زمانی که این اعداد تصویب می‌شود شرکت‌های بزرگ معدنی که زنجیره کامل دارند، درنظر گرفته می‌شوند. مشخص است واحدهایی که این زنجیره را دارند سود بیشتری نسبت به یک معدن کوچک که فقط سنگ‌اهن تولید می‌کند، کسب می‌کنند. با این روش سنجش، حقوق دولتی برای معادن کوچک و متوسط به یک رقم غیرقابل پرداخت تبدیل می‌شود. هر چند حقوق دولتی بالا مورد اعتراض معدنکاران کوچک قرار می‌گیرد، اما تا به این وضعیت رسیدگی شود یک سال زمان می‌گذرد و رقم جدید به رقم قبلی اضافه می‌شود.

اکبریان توضیح داد: فرمول محاسبه حقوق دولتی در معادن کوچک و بزرگ متفاوت است، اما درصدافزایش یکسان است و به عدد بزرگی برای معادن کوچک و متوسط تبدیل می‌شود. معادن کوچک یک بخش از زنجیره را دارند و نمی‌توانند مانند معادن بزرگ از تمام حلقه‌هایی که در اختیارشان است، سود کسب کنند. به گفته وی، معدن یکسری نیاز مانند سوخت، مواد ناریه و ماشین‌آلات دارد و بدون این موارد امکان فعالیت وجود ندارد. در حال حاضر معادن با مشکل تامین مواد ناریه مواجه هستند. مصرف ناریه بیشتر از تولید است و اجازه واردات به بخش خصوصی هم داده نمی‌شود. حتی اگر اجازه واردات هم بدهند با دلار بیش از صد هزار تومان، مواد ناریه با قیمت بالایی وارد می‌شود و معادن کوچک قدرت خرید این مواد با قیمت مذکور را ندارند. بحث به موقع رسیدن مواد ناریه هم مطرح است. این مواد باید در فصل کار به دست معدنکار برسد. در فصل زمستان و زمان بارش‌ها امکان استفاده از مواد ناریه برای معادن وجود ندارد.

تشدید معضلات برای معادن کوچک

اکبریان با اشاره به مشکلات انرژی و سوخت گفت: قیمت سوخت هم به معضلی برای معادن کوچک تبدیل خواهد شد. در حال حاضر، از افزایش ۱۵ برابری قیمت سوخت معادن صحبت می‌شود. بسیاری از معادن به هیچ عنوان توانایی پرداخت چنین رقم‌هایی را برای سوخت ندارند. تا حدی شرایط را به لحاظ داخلی و خارجی سخت شده که افزایش قیمت سوخت برای معادن تبدیل به یک موضوع چالش برانگیز شده است. این رقم‌های سوخت معادن کوچک را دچار رکود جدی خواهد کرد، به طوری که دیگر توجیهی برای کار نداشته باشند. علاوه بر قیمت سوخت، موضوع کیفیت و میزان موجودی سوخت هم معضل است، ماشین‌آلات جدید با سوخت بی کیفیت کار نمی‌کنند و سریعاً مستهلک می‌شوند. این روند در معادن کوچک بیشتر نمایان می‌شود.

نایب رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران درخصوص تاثیر معادن کوچک بر میزان اشتغال‌زایی نیز گفت: این یک خوشبینی برای ایران است که در مناطقی که کار صنعتی و کشاورزی ممکن نیست، معادن و ذخایر معدنی وجود دارد. این موضوع باعث شده در مناطقی که دولت به سختی می‌تواند حضور داشته باشد، بخش خصوصی کمک حال مردم باشد و عدالت اجتماعی برقرار شود. در واقع تاثیرات و ارزش معدنکاری در مورد معادن کوچک و متوسط، بیش از این که در تولید ناخالص ملی باشد مشهود باشد، در مناطقی که این معدنی فعال هستند به لحاظ رفاه اجتماعی و اشتغال مشاهده می‌شود. وی اضافه کرد: وقتی معادن کوچک و متوسط دچار مشکل می‌شوند اشتغال از بین می‌رود. در سال‌های گذشته معدنکاری رونق گرفته بود و افراد برای کار از شهر به روستا مهاجرت می‌کردند. اگر معادن دچار رکود شوند، مجدداً شاهد مهاجرت روستا به شهر خواهیم بود.

اکبریان در انتها گفت: معادن کوچک و متوسط وضعیتی خوبی ندارند و حاشیه سود پایینی دارند. اگر همین روند ادامه پیدا کند، شاهد تعطیلی مستمر معادن کوچک و متوسط در کشور خواهیم بود. در چنین شرایطی صرفاً در صورتی که از سمت دولت و بازار اقدام موثری انجام شود، این معادن می‌توانند به فعالیت ادامه بدهند. اگر دولت صادرات را رونق دهد و قیمت ارز تک نرخی شود، درصد عمده‌ای از معادن کوچک که در شرایط تعطیلی هستند می‌توانند به چرخه تولید بازگردند.

موج مهاجرت از شوره‌زار ارومیه

راهکارهای اشتباه در وضعیت اضطراری

طی چند ماه اخیر دولت تلاش داشته تا خودش را نسبت به وضعیت بحرانی دریاچه ارومیه دغدغه‌مند نشان دهد و اتفاقاً چندی پیش، مسعود پزشکیان نیز عازم ارومیه شد و از دریاچه بازدید کرد. این در حالی است که هنوز تغییر و تحول جدی در ماجرای احیای دریاچه ارومیه رخ نداده است. رضا حاجی کریم، رئیس هیات‌مدیره فدراسیون صنعت آب با اشاره به همین مساله، گفته است که «اگر همچنان به الگوی کشت اشتباه اطراف دریاچه ارومیه و توسعه باغداری و افزایش کشت گندم ادامه دهیم رهاسازی آب سدها هم مشکلی را حل نمی‌کند» و ایجاد اشکال هم می‌کند».

او با بیان اینکه انواع و اقسام طرح‌های محیرالعقول مبنی پـر اینکه کف دریاچه را ریزیم (به ورق‌هایی گخته می‌شود که بدون نیاز به زیرساخت می‌تواند به عنوان عایق مورد استفاده قرار گیرد) کنیم یا قسمتی از سطح دریاچه را آبدار و قسمتی را رها کنیم، راهکار نیستند»، توضیح داده است که «دریاچه ارومیه به بدبینانه‌ترین حالت خود نزدیک شده و اکنون توفان نمک دریاچه شکل گرفته و تخلیه استان‌های مجاور ارومیه در حال آغاز شدن است. توفان نمک و افزایش درجه حرارت به خاطر انعکاس خورشید هم تبعات خشک شدن دریاچه ارومیه است که زندگی و زیست‌پذیری در منطقه را تحت‌تاثیر قرار داده و از بین می‌برد. این شروع ماجرا است».

دریاچه ارومیه خشک می‌شود و یک شورزار جای آن را می‌گیرد. تمام ساکنان‌های از حالا قابل پیش‌بینی است؛ آب و هوای منطقه گرم‌تر و خشک‌تر خواهد شد، بادهای نمکی در منطقه آغاز می‌شود، بیماری‌های تنفسی افزایش پیدا خواهد کرد، شوری زمین‌های مجاور امکان کشاورزی را از بین می‌برد، معیشت و اشتغال میلیون‌ها نفر به خطر خواهد افتاد و این سرازراز مهاجرت اجباری خواهد بود؛ مهاجرتی که تا ۱۰ میلیون نفر تخمین رده شده است؛ این اتفاق با ناهنجاری‌های اجتماعی و مصائب اقتصادی همراه خواهد بود.

فرشاد اعظمی: دریاچه ارومیه، همان چشم گریه جغرافیا، همان برکت هزاران ساله غرب فلات ایران خشک شد تا نعمت، بلا شود؛ دریاچه در بیشتر مساحتش به یک بیابان شور تبدیل شده است؛ کریستال‌های نمک از دور چون الماسی می‌درخشند، اما درخششی که «هیج» را به ارمغان می‌آورد. سال‌ها کارشناسان درباره اهمیت دریاچه گفتند، ولی بر آبریزهای آن سد ساختند و دریاچه را با ۷۰ هزار چاه غیرمجاز محاصره کردند. فعالان محیط‌زیست نسبت به احتمال کم‌ابی دریاچه ابراز نگرانی کردند، ولی آن‌طور که دلشان می‌خواست جاده کشیدند و پل زدند. رسانه‌ها از عدم اصلاح روش‌های منسوخ کشاورزی و بی‌توجهی به طرح‌های آمایش سرزمینی انتقاد کردند، ولی گوش کسی بدهکار نبود؛ گویی که دریاچه نه گرفتار غفلت و بی‌توجهی که زیر تیغ غنا و خشم است، و گر نه همه می‌دانند که توسعه بی‌حساب

اینفوگرافیک

اولین انتخابات سوریه در دوره بعد از بشار اسد درحالی از اولین ساعات صبح امروز آغاز شده که شیوه برگزاری این انتخابات سوالات جدی را درباره کارکرد مجلس جدید مطرح کرده است.

عکس نوشت

کارتون

آیین افتتاح ۲۳۵۷

واحد مسکن مهر در

شهر جدید پردیس

انتقال پایتخت؛ الزام یا انتخاب؟

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در جریان سفر یکرودش به استان هرمزگان یک بار دیگر بحث انتقال پایتخت به سواحل جنوبی کشور را مطرح و آن را یک الزام و نه یک انتخاب توصیف کرد. موضوعی که پیش از این نیز از سال گذشته بارها در سخنان رئیس‌جمهور مطرح شده و واکنش‌های بسیاری را برانگیخته است.

پزشکیان روز پنج‌شنبه در دهمین مقصد سفرهای استانی‌اش به هرمزگان علاوه بر طرح موضوع انتقال پایتخت، از نهایی شدن ۸ همت سرمایه‌گذاری داخلی و حدود ۱۷۸ میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی برای توسعه استان هرمزگان خبر داد و اعلام کرد: در مجموع با در نظر گرفتن منابع رسالی و ارزی، بیش از ۶۰ همت پروژه توسعه‌ای و امضای ۴۴طرح در دستور کار قرار دارد. همزمان با سفر رئیس‌جمهور به هرمزگان، دو پروژه ملی آب و برق شامل مرحله دوم آبشیرین‌کن خلیج فارس و نیروگاه سبکت ترکیبی آلومینیوم المهدی بندرعباس هم افتتاح شد.

در این بین شاید مهم‌ترین بحث مطرح شده در سفر یک‌روزه رئیس‌جمهور به استان هرمزگان طرح مجدد انتقال پایتخت باشد. پزشکیان سال گذشته موضوع انتقال پایتخت به سواحل مکران را مطرح کرد و به دنبال آن اعلام شد که مکران گزینه‌ای جدی در طرح انتقال پایتخت از تهران است. موضوع به اندازه‌ای جدی شد که فاطمه مهرجانی، سخنگوی دولت سال گذشته با اشاره به مطرح شدن انتقال پایتخت به مکران از تشکیل دو شورا در این خصوص خبر داد که علاوه بر بررسی مشکلات پایتخت، روی اقتصاد دریامحور کار کنند. همان زمان بسیاری این ایده را غیرقابل اجرا و در حد طرح و آرزو عنوان کردند، با این حال در سال جاری رئیس‌جمهور در چندین نوبت از طرح انتقال پایتخت دفاع کرده و حتی دستور داده تا هیچ مجوزی برای برنامه‌های توسعه‌ای فلات تاحیه ایران صادر نشود و همه طرح‌های توسعه‌ای به سواحل جنوبی منتقل شوند. با این حال سخنان روز پنج‌شنبه پزشکیان در هرمزگان نشان می‌دهد این طرح یا ایده پیشرفتی نداشته است. رئیس‌جمهور روز پنج‌شنبه در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به یکی از دیدارهای سال گذشته خود با مقام معظم رهبری اظهار کرد: در آن جلسه پیشنهاد دادم که پایتخت را به سمت خلیج فارس منتقل کنیم. وقتی موضوع رسانه‌ای شد برخی انتقاد کردند، اما امروز با دیدن مشکلات، درمی‌یابیم که آن پیشنهاد الزام است، نه انتخاب.

وی با اشاره به ضرورت استفاده از مشاوران خبر اظهار کرد: از مقام معظم رهبری برای استفاده از مشاوران خارجی در طراحی نقشه توسعه جنوب کشور اجازه گرفتیم، اما هنوز اقدام جدی انجام نشده است. باید ببینیم که مسائل اجتماعی بسیار پیچیده و نیازمند تخصص و تجربه عمیق‌تری است.

اشاره پزشکیان به کسب اجازه از رهبر انقلاب

برای استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران

است که پیش از این ۳۱دیبیشت اسمال از

سوی الیاس حضرتی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی

دولت مطرح شد و او با بیان اینکه رئیس‌جمهور

مجوز استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران

را از رهبر معظم انقلاب دریافت کردند، گفت: فضا

برای سرمایه‌گذاری ایرانیان خارج از کشور و سایر

کشورها از جمله آمریکایی‌ها فراهم است و ما از

آن استقبال می‌کنیم.

پزشکیان در ادامه سخنانش در نشست با

سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان

با اشاره به روند تمرکززدایی در دولت تصریح کرد:

تصمیم گرفته‌ایم اختیارات را از مرکز به استان‌ها

منتقل کنیم، تا دیگر این گونه نباشد که برخی

در پایتخت بنشینند و برای نقاط مختلف کشور

تصمیم بگیرند. اختیار را باید به همان منطقه‌ای

سپرد که موضوع مربوط به آن است. به گزارش

پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، پزشکیان

افزافه کرد: مشکلاتی که اکنون کشور با آن

مواجه است، ایجاب می‌کند که مسیر توسعه را،

به سمت خلیج فارس هدایت کنیم. اکنون تهران،

کرج و قزوین با بحران آب روبه‌رو هستند و این

بحران به‌راحتی قابل حل نیست. رئیس‌جمهور با

ارائه آماری از وضعیت بارندگی و شرایط بحرانی

وضعیت آب گفت: کاهش آب پشت سدها،

خشک‌شدن برخی چاه‌ها و هزینه‌های بالای انتقال

آب از مناطق دیگر، همه نشان‌دهنده ضرورت

تغییر رویکرد است. پزشکیان با هشدار نسبت به

فرونشست زمین در تهران گفت: این یک فاجعه

است و نشان می‌دهد آب زیر پای ما در حال پایان

است. رئیس‌جمهور تصریح کرد: حتی با انتقال آب

از مناطق جنوبی هم نمی‌توان این روند را ادامه

داد. هزینه‌ها بسیار بالا خواهد رفت و زندگی در

تهران غیرممکن می‌شود. پزشکیان در ادامه

سخنانش تاکید کرد: باید از مشاوران بین‌المللی

بخواییم که نقشه‌ای برای توسعه منطقه طراحی

کنند و ما نیز دقیقاً بر اساس همان نقشه عمل

کنیم. رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: قبل از انقلاب

برخی گفته بودند که ۶۰درصد جمعیت کشور

باید به سمت خلیج فارس منتقل شود، اما ما همه

توسعه را در اطراف تهران متمرکز کردیم و امروز

با بحران آب و فرونشست زمین مواجه شده‌ایم.

پزشکیان با تاکید بر ضرورت تغییر نگاه و رفتار

گفت: تصمیم جدی گرفته شده که نباید هیچ

گسترشی در تهران، کرج و دیگر مناطق مرکزی

کشور شکل بگیرد.